

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2012 сыл
Ахсынньы
22 күнэ
Субуота №172-173
(10765)

1935 сыл алтынньы 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын» хаһыата»

Саха сирин государственноһын төрүттээбит Максим Аммосов төрөөбүтэ 115 сыла

МАКСИМ АММОСОВ КЫРДЬЫГА

Ханнык баҕарар омок олорон кэлбит историятыгар сүгүрүйэ ааттыыр, тумус туттар дьонноох буолар. Кинилэр хайа да кэрдиис кэмгэ норуоттун туһа дьон үлэлээн, охсуһан, олорон аһаллар. Саха норуотугар Сэһэн Ардыахыял, И.Мигалкин, Күлүмнүүр, Өксөкүлээх Өлөксөй, П.Ойуунускай, И.Винокуров ааттара мэлдьи күндү, өрүү чугас. Оннук кининэн үһүлүчүлээх политической уонна государственнай деятель, атын омок дьонугар „Чаылхай Максим“, „Легендарный якут“ дэппит М.К.Аммосов буолар.

1919 с. ыла Максим Кирович партия үрдүкү салайааччыларын кытта сирэй билсэбит, дойдуну салайар былаас „куукунатан“ иһиттэн билбитэ. Төрөөбүт норуотун инники дьылҕатыттан сизтэрэн ыраады толкуйдур, чизһинэй эдэр киһиэхэ бөрүкүтэ суох хартыына арыллыбыта чуолкай. Кини 1925 с. Москвадан БСК(б)П Саха уобаластаагы комитетын сэкрэтээрэгэр, чугас добуругар И.Н.Бараховка манньк суруйбута: „...в недрах ЦК (Сталин и другие) относятся крайне недоверчиво к нам, относя нас к категории коммунистов, перерождающихся в буржуазных революционеров“.

М.К.Аммосов чизһинэй, принципиальная уонна хорсуна олоһун тигэх кэмгэр ордук чаылхайдык көстүбүтэ. Алдьархайдаах 1937 с. ааннаабыта. Бэс ыйын 5 - 16 күннэригэр буолбут Киргизия Коммунистической партиятын I сьезингэр М.К.Аммосов КК бастакы сэкрэтээринэн таллыллыбыта.

От ыйын 16 күнүгэр М.К.Аммосов көбүлээһининэн Киргизия Компартиятын КК бюрота „Киргизской ССР прокуратураһын уонна силиэстийэлиир органныр үлэлэрин бэрэбиэркэлииргэ анаан“ хамыһыһыа тэрийбитэ. Манньк таһымнаах хамыһыһыа дойдуну 11 союзнай республикатыттан Киргизияга эрэ тэриллитбитэ. От ыйа бүтүөр диэри М.К.Аммосов республика ис дьыалатын уорганын илиитин аҕаһын баайан, кизн далааһынаах репрессияны ыттарбата. Иннигэр туох күүтэн турарын биллэр да, Максим Кирович кинилии сизирин-майгытын сүтэрбэтэ, бэйэтэ талан ылбыт суолуттан туорабата. 1956 с. М.К.Аммосов сырдык аата төрөөбүт норуотугар төннүбүтэ.

Күн сиригэр төһө да 40 эрэ төгүрүк сыл олордор, саха омок улуу уола М.К.Аммосов Саха сирин, Россия, Казахстан уонна Кыргызстан норуоттарын иннилэригэр үйэлэргэ умнуллубат үтүөлээх. Аҕыйах ахсааннаах саха дьонуттан дойдуну үрдүкү салайааччытыгар тийэй үүмүт, оччотоову тоталитарнай режим ытарчатыгар сырыттар да айы киһитин кизбин сүтэрбэтэ, күн киһитин сүрүн ыһыктабатах М.К.Аммосов аатынан биһиги кизн туттар толору бырааптаахпыт.

Кыргызстан 1991 с. ыла туспа государство, билигин кыргыз омуга Россия уонна Советской Союз чэрчитигэр олорон ааспыт историятын бэйэтин хараһынан көрөр, атын сыана быһар. Онон Киргизияга сэбиэскэй кэмгэ 8 эрэ ый үлэлээбит, атын омок киһитигэр пааматынньык туруорар олус уустук. 2006 с. СР Государственной Мунһабын (Ил Түмэн) сис комитетин бэрэссэдэтэлэ А.Н.Жирков сүрүбүн баҕатынан оччотоову СР Правительствотын бэрэссэдэтэлэ Е.А.Борисовтан боломуочуа ылан бу бопуруоска күүскэ үлэлэһэн барбыта. Александр Николаевич ол сыл „Эпосы народов мира“ диэн Аан дойдутаагы ассоциация вице-президенинэн таллыллыбыта төһүү күүс буолбута. Кини, бастатан туран, кыргыз омок сүдү дьонун кытта билсэн, тылын ылыннанар, билигин баар Кыргызстан Республикаһын алта Геройуттан үс Герой: Кыргызстан народнай суруйааччыта Б.Ж.Жакиев, ССРС уонна Кыргызстан народнай худуһунньуга, республика ойуулуур-дүһүнүүр Академиятын ректора Т.С.Садыков уонна республика ыччакка уонна үлэлээх буолууга министрэ А.Т.Алымкулов Бишкекка М.К.Аммосовка пааматынньык туруорулуутун өйөөбүттэрэ.

Бу сыллар усталаарыгар сыралаах үлэ түмүгэр, Кыргызстан Республикаһын Президентэ А.Атамбаев, республика премьер-министрэ Ж.Сатыбалдиев дьаһалларынан, кыргыз омок государственноһын олохтоспут саха саарына М.К.Аммосов бюст - пааматынньыга ахсынньы 7 күнүгэр Кыргызстан Республикаһын столицатын Бишкек куорат ортотугар баар Ч.Айтматов аатынан парковка туруорулунна.

Платон СЛЕПЦОВ, М.К.Аммосов аатынан ХИФУ доцена, и.н.к., Нам улууһун уонна Хатырык нэһилигин бочуоттаах гражданина

Хаартыскаҕа: (хаҕастан уҥа) народнай суруйааччы, Кыргызстан Республикаһын Геройа, пааматынньык уус-уран сэбиэтин председателэ Б.Ж. Жакиев, Бишкек куоратын мэра И.Ш.Омуркулов, Ил Түмэн Председателин солбуйааччы А.Н.Жирков, ССРС народнай худуһунньуга, Кыргызстан Республикаһын Геройа, пааматынньык ааптара Т.С.Садыков.

ААТА ҮЙЭЛЭРГЭ УМНУЛЛУО СУОҔА

Историяны хайдах баарынан сыаналыыр буоллаха, биһиги Максим Кировичты чаччы да төлөннөөх бассабык, революционер, патриот уонна интернационалист, биллиилээх государственнай уонна политической деятель, «Саха норуотун чулуу уола» диэн ааттанан ааттаммыт, этиллиэн этиллитбит, кэриэс-хомурус сурукка-бичиккэ кириэн кирибит Улуу киһити буоллаба.

Киминэн да мэлдьи-хиллибэт исторической фактарга олоһунан М.К. Аммосов олоһунан суол-суол бопуруоска государственнай, политической деятель уонна киһи быһытынан кэжкэ түмүктээһиннэри онорум этэ:

1. М.К. Аммосов бэйэтин өйүнэн-санаатынан төрөөбүт Сахатын сирин дьонно-сэргэтэ түҥкэтэх хараһатын, олоһо-дьаһаҕа ыарахан, ыраахтаагы уонна кини чаҕардара алдьархайдаах батталларын билбит — киһи быһытынан уонна ону сүрүбэр-бырыгар, өйүгэр-санаатыгар сөҕөрөн норуотун хараһа батталган босхолоһунна, өрө күүрүүлээх, балысханнаах охсуһуулаах, дьон туһугар айартутар аналлаах уһун кэмнээх үлэ үөһүгэр төбөтүнэн түспүтэ, олоһун тигэх күнүгэр диэри халбаҥнаабат революционер, патриот-интернационалист быһытынан сүгүнэн да суордаха сотуллубат саха дьонун, Бүтүн Россия, Советской Союз историятыгар букатыннаахтык кирибитэ.

Дьэ, ол иһин биһиги бүгүн эгэһтээхпит: «Максим, Эн охсупт охсуһуун, үлэлээбит үлэн, сырдык ыраҥ саҕан дьонугар сүрүбэр-бырдыгар иннэ, өйдөрүгэр-санааларыгар өрүү баар буола туруо», — диэн.

2. М.К. Аммосов улуканнаах өгөтүнэн саха норуотугар государственнай статус бопуруоһун күүскэ уонна халбаҥнаабакка туруорсубута буолар. Билигин санаан көрдөххө, үөрэхтээх интеллигенция аҕыйах, специалисттар тарбахаа ааһыллар кэмнэригэр, норуот маастарта политика бопуруоһугар олох хаалылааҕа, экономика диэн нуула турура Максим Кировичи чаһыптатахтара, төттөрүтүн өссө өрө күүрдэн, статус, ол эбэтэр Саха сирэ государственноһын ылан норуотун араначчылырын, үөрэх, культура, экономика, көҥүл уонна сайдыы суолугар төрөөбүт дойдутун киллэрэр туһугар ыраады, билигин өтө көрөн туруулаһан туруорсубута, олоххо киллэрситэ диэтэпитинэ, саамай сөп буолуо этэ.

Ол туһунан XII ыҥырылаах Саха республикатын Верховной Совета 1990 сыллааха муус устар 27 күнүгэр государственнай суверенитетын чаһылхайдык көмүскээбитэ, Саха сирэ федеративнай дуогабарга өрө көтөүллэн олус диэн далаһынаахтык үлэлээн Максим Кирович саҕалаабыт уонна

государство акылаатын уурбут улуканнаах үлэтин чизэстээхтик бөҕөрөспүтэ.

3. М.К. Аммосов саха норуотун государственноһын тэрийиигэ уонна бөҕөрөтүүгэ дьиннээх экономической суверенитет үөскүөхтээгин үһүлүчү өйдөөн науканы, билиини-көрүүнү республикага күүскэ ытар политиканы бастакы учараттаах

уонна сүҥкэннээхэй, улахан сорук быһытынан үлэлэспитэ. Авксентий Егорович Мординов суруйарын курдук, дойдуга бастакы пятилетка былаанна онһулла илигинэ, 1927 с. Саха АССР хаһаайыстыбата 10-15 сыл иһигэр сайдытын генеральной былаанын оноро охсубута. Онтуката 1927 с. 235 страницалаах кинигэ буолан тахсыбыта. Дьэ, санаан көрдөххө, сүрдээх дьыала диэтэбин. Дойдуттан Кини Комитекка үлэбэ барбата буоллар, Саха сиригэр норуот хаһаайыстыбата эрчимнээхтик сайдара хааллаба.

Ол үрдүнэн кини туруорсан, бэйэтинэн тэрийсипит Советской Союз Наукаларын академията анаан-минээн 500-кэ киһилээх 8 улахан салаалардаах, 24 анал группалаах экспедицията 5 сыл олус тахсылаахтык үлэлээбит үлэлэрэ, чинчийилэрэ 16 томна уонна «Якутия» диэн халын кинигэ буолан бэчээттэнэн тахсыттарын биһиги биер дойдуга ахпыт И. Барашков ахтар.

Ити экспедиция үлэлэрин күүһүрдэн биэрэрдий биһиги Максимтыт «Наукалар академиялара уонна Саха сирэ», «Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын чугастаагы 10-15 сылларга уларыта тутуу генеральной былаана», «Саха сирин научнай чинчийилэр соруктара», «Саха сирэ — кыһыл көмүс промышленноһын республиката», «Саха сирин индустриализациялааһын», «Саха сиригэр тимир суол тутуутун урукку уонна билигин проблемалара» анал таһаарыларга бэчээттэммиттэрэ.

Дьэ, санаан көрүң, биһиги Улуу уолбут саҕалаабыт экономическай политикатын Гавриил

Иосифович Чиряев, Юрий Николаевич Прокопьев, Вячеслав Анатольевич Штыров олоххо киллэрсипиттэрин ахтан-санаан ылахтаахпыт.

Кини сөҕөрө диэн Казахстанга үлэли сылдыан олунньу 8 күнүгэр 1936 с. 18-с ыҥырылаах Бүтүн Союзтаагы Кини Ситэриилээх Комитет 2-с сессиятыгар Саха сирин Ситэриилээх Комитетын Председателин А.Г. Табышев дакылаатын дьүүллэһитигэр саамай биер актыбынай кыттааччынан буолан туран программнай этии онорбута. Кини социальнай-культурнай бопуруостарга

тохтоон туран ойуучу уонна күүскэ Саха сирин сөҕүмөр сиртэн хостонор баайын-дуолун туһаҕа таһаарыыга үлэни күүскэ туруорары тоһоҕоон бэлиттээбитэ, научнай-чинчийэр үлэни күүһүрдэргэ, ол инниттэн Саха сиригэр Наукалар академияларын салааларын, институттарын тэрийи, массына, уу суолларын тууу, тыа хаһаайыстыбатын ыарахан үлэлэрин механизациялааһын, мистэтигэр тутуу матырыяалын онорор собуоттар наадаларын дакаастабыллаахтык туруорбута.

Ити эбиллэрин, туруорсууларын олоххо киллэрсипитин, 20-с, 21-с үйэлэр кириилэригэр Саха сирэ кини ыйбыт суолунан сөҕүмөр инники хардылары онорбутун, оноро сылдыарын эһиги, ааҕааччыларын, билэ олордоххут.

4. М.К. Аммосов улахан патриотун уонна интернационалиһын кини кылгас ыһан баран, чаһылхай биографията тоһулуур. Революция, сэбиэскэй былаас бастакы сылларыгар, бириэмэ олус күндү уонна былдыаһыктаах кэмнэригэр, Максим Кирович төрөөбүт Намын кытта сибээһин быспаҕаҕа, анаан-минээн тахсан норуотун кытта сүбэлэһэрэ, сүбэ биэрэрэ, көмөлөһөрө. Ол да иһин буолуо, Нам дьонно-сэргэтэ саҕа олову түргэнник ылыммытара, былааһы утары саарбах хампаанналарга кыттыбатахтара, бэйэлэрин уолларын ылыктаах ыраады көрөр политикатын бүүс-бүтүннүү өйөөн күүстээх үлэбэ, билигик-көрүүгэ тардыспытара. Ол да иһин буолуо, Саха сирэ эмиэ диригиник ытыктыыр бөдөн партийнай-государственной деятелин Илья Егорович Винокуровы Нам сирэ республикага биэрдэбэ.

Максим Кирович 1921-1922 сс. гражданскай сэрии бара турар кэмгэр саха норуотун бастын үөрэхтээх дьоннорун быһаан ылаары, удаһынаах сэриини тохтоотуру от ыйын 28 күнүгэр 1922 с. өрө турууну тэрийсипит саха интеллигенциятын бэрэстэбиитлэригэр Афанасьевка, Оросинга, Михайловка, Софроновка о.д.а. ыҥырыы суругу онорон турар. Өрө турууну тохтотун уонна киниэхэ итэҕэйэр буоллаһтарына эйэлээх олоххо кэлин диэн ыҥырыта улахан оруолламыта. Бу барыта саха норуотун саҕа олоххо аҕалыыга, бас-кес национальнай интеллигенция чөмчөкөлөрүн харыстааһынна дириг, иһэ-истээх политика буолара саарбахтамат.

(Бүтүтүн 2 стр. аах)

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. аах)

Итини киһи киэнэ хорсуна, нуруотугар бэриниилээх дыһынаах патриот эрэ онгорор дыһалата буолара билигин барыбытыгар өйдөнөр.

Биһиги уолбут чэхчэ да чабылхай буолан араас омук ааттаахтарын кытта Дьокуускайга, Сибиир киэн кизэлитинэн, Москванан, Союз уобаластарынан, кыраайдарынан, национальной республикаларынан сылдьан иэмэх мастыы эрийсиэ дуо.

Кини агардас 1934–36 сс. икки сылы кыайбат кэмгэ бэйэтин тула актыыбынай маассаны түмөн Карагандага үлэлиир кэмигэр сөвүмэр сайдыы суолун салайсыбыта. 1934 с. чогу хостооһун 3,7% эрэ механизациялаах буоллабына, 1935 с. — 65,2% тийбитэ. 1935 сыл сабаланытыгар 3 мөл. тонна таас чогу хостуур 14 мөл.түх туруктаах шахта баар буоллабына, сыл бүтүүтүгэр хас бириддиилэрэ 2,5–3 мөл. т чогу хостуур кыамталаах 2 улахан шахта үлэбэ киирбитэ.

1936 с. сэттинни 4 күнүгэр Караганда сыллаабы былаанн толорбута. Донбасс уонна Кузбасс кэннигэн Караганда чогуун промышленноһа Союзка үһүс миэстэбэ тахсыбыта. Агардас 1935 с. Караганда куоракка 37 оркуола, 9 балыһа, 27 кулууптар тутуллубуттара.

Көстөрүн курдук, Максим Кирович илиитинэн-атабынан туппут олоһун биир чабылхай кэрдиһэ кини интернациональнай иэтин чиэстээхтик уонна чэһинэйдик толорбута буолар. Патриот уонна интернационалист үрдүк аатын өрөйөн-чөрөйөн үлэбэбит сирдэригэр кинини умнубаттар.

Бу соторутаабыта Кыргызстан столицатын килбэйэр киинигэр М.К. Аммосовка бэртээхэй пааматыннык астылар. Лена Максимовна кыттыылаах Саха сириин делегацията кыттыыны ылла. Аһыллара сөп бөбө буоллаа. Ити боппурус Улуу уолбут 100 сааһыгар быһаарыллыахтаах этэ. Бырааттыы кыргыз нуруота Максим Кировичка иэтин төлөөтө.

Киһитэ кини буолан олох аһыах кэмгэ Киргизияны Союзнай республика статуһун бэрдээн государство онгорторбута, бастакы Конституцияларын онорсон, ылларан Киргизия инники дьылбатын биһиги Максим Кировичпыт түстэбэти. Үүнэ-тэһинэ суох барбыт ис дыһала үлэһиттерин кытаанах илиитинэн тохтогон репрессияны тохтоппута, сүүһүнэн аабыллар киргиз омук бастын дьоннорун быһаан ылбыта. Төһө да хойутаан буоллар, кыргызстаннар маладьыастар.

Манан сибээстээн өссө маньныгы этиэм этэ. Максим Кирович Союзка репрессия кэнээн иһэрин, бу хара дьайдаах, олус кутталлаах, сокуоннаһы кэһии силиһин-мутугун аан бастаан билэн уонна ону Киргизия холлобурунан тохтоотор олус хорсуон уонна кутталлаах дьыалаа туруммута. Кини дьаһалынан госбезопасность, прокуратура, суут органнарын бэрэбиэргэлиир анал комиссия тэриллибитэ. Комиссия үлэтин олох кылгас болдьоххо бүтэрэригэр уураахха чопчу бириэмэ ыйыллыбыта. Ити ырата, хорсун санаата, хомойуох иһин, туолбатаа. Ити 1937 с. суостаах сылларга кырдык да хорсун быһыы этэ.

5. М.К. Аммосов киһи быһыытынан олус киэн билиилээбэ, талааннааба бүгүн этиллибэт буолара табыллыбат. Ол да иһин ити үөһэ бэлиэтэммит улуу дыһалалар онгоһулуннахтара. Истори соровор кырдыкэр туох да билии-көрүү сөстөбүтэ дьыоно балачча улахан дуоһунастаах буолан «мин аһай» дьэбиттерин билбит аһай дьоннор буоллахпыт. Максим Кирович көгүлүк татаарды, казахты, киргизти, узбекты, немецти, англискайды кэпсэтэрэ, арыт мөлгөхтүк

французтуу саңарара, чэхчэ да лингвист талааннааба.

Кини кылгас олоһор 800-тэн тахса араас ыстатыйалары, брошюралары, кинигэлэри о.д.а. таһаартарыта, талааннаах журналист быһыытынан республикатаабы уонна киин хаһыаттарга, сурунаалларга биллибитэ. Айылбаттан бэрилбит араатар талаана өссө чочуллубута, тупсубута. Кини өрө көтөүллүүлүү чабылхай этиитин партия үгүс съезтерин делегаттара, сөбизтэр съезтерин кыттыылаахтара истибиттэрэ. Дэлэбэ даһаны Москвага, Карагандага үлэлиир сылларыгар кинини партия КК секретарыгар, Ленинградскай обком бастакы секретарыгар Сергей Миронович Кировка тэнниэхтэрэ дуо.

Төрөөбүт Сахатын сиригэр 1926 с. олунньу 2 күнүттэн 13 күнүгэр диэри Сэбиэттэр Бүтүн Саха сириинээби IV съезтерин кыттыылааба В. Григорьев бу курдук биһиги Максиммытын ахтар: «... 101 быһаарар куоластаах делегат кэлбиттэн 58 киһи адыас кыра үөрэхтээхтэр, 7 киһи үөрэбэ суохтар... Дьэ, ол

наах үлэлэргэ үлэли сылдьаммын кинилэри кытта алтыннан, көрсөн, арыаллаан сылдьыбыппыттан киэн туттуохпун сөп. Аэлитна Максимовна, Яна Максимовна Сунтаар ыһаахтарын күндү ыалдытара буолбуттара. Аһаларын дойдурларыгар өрүү сылдыа тураллара. Дьэ, кырдык дьонун дьоннор этилар. Аһаларын курдук сүрдээх элэккэй, киэн билиилээх-көрүүлээх, ис-истэригэн дириг культуралаах этилар биһиги Максиммыт кыргыттары. Кинилэр биһигини кытта хомойуох иһин суохтар.

Саамай кыра кыһа Лена Максимовна барахсан бу олох билингээнгэ диэри, соровор сылга иккитэ, Саха сиригэр араас тэрээһиннэргэ кэлэн кыттан барыталыыр. Аһатын уонна ийэтин сырдык, кэрэ, өрөгөйдөөх олохторун диригин үөрэттэ, көмүскэтэ, аһатын Максим Кирович олоһун ыччакка төһө күүһэ баарынан тиэрдистэ, Хатырык нэһилиэгин, Нам улуунун, Саха сириин, Казахстан, Кыргызстан исторياتыгар дьонун кылаатын киллэрсэн Максим Кирович нуруокка өйүгэр-санаатыгар кини сырдык

Ол иһин биһиги, намнар, уруккуттан эгэрим курдук, оҕо садтарыгар, оскуолаларга, лицейгэ, педколледжга, культура, спорт кииннэригэр М.К. Аммосовка, И.Е. Винокуровка аһаммыт муннуктары, стэндэлэри, араас тэрээһиннэри сүрэх баһатынан, сылаас илиинэн тутан-хабан онгорон оҕолорбутугар, кэлэр кэнчээри ыччаттарыгар, кэлэр билиини-көрүүнү ытыгарыт, тарҕатарыт наада. Оскуолалар музейдарыгар, библиотекаларыгар, улахан музейдар, библиотекалары үлэлэригэр өрүү көмөлөһүү үлэтэ күн аайы барыахтаах.

Аммосовскай, Винокуровскай аабылары олохтоохтук, эрдэттэн бэлэмнэнэн, хотуттан-соҕурууттан, ыраахан-чугастан бочуоттаах ыалдыттары, ыччаттары, үөрэнээччилэри ыңыран Хатырыкка, Аһааныга, оройон киинигэр ытытыллар үгэһи тутуһуоха.

Улахан дьоннорбутугар аһаллаах ыһаахтары, научнай-практическай конференциялары бэйэ бодобутун тардынан, тэрээһини кыайа-хото тутан ытытары ситиһиэххэ.

ААТА ҮЙЭЛЭРГЭ УМНУЛЛУО СУОБА

иһин буоллаба, М.К. Аммосов аан бастаан нууччалыы, онтон туох да тохтобула суох аны сахалыы тылбаастаан дакылааттаабыта. Онооха икки тылынан, уопсайга 5–6 чаас курдук бириэмэ барытын ким даһаны адыас билбэккэ хаалбыта.

Хор, ол курдук дьон болҕомотун эпсэри тардан ылан баран ыһпат күүстээх личность этэ. Сирэйэ-хараба ырааһа, сирэлкэйэ, уңуоһа-арҕаһа дэхситэ, этэ-сиинэ тын куруһуна курдук тэбиэли-тыга сылдыар чэһигэн эрчимнээбэ — агардас ону даһаны киһи төһө баһарар өр умсугуйа одуулаан олоруох салайааччыта этэ.

Киһи хараһын араарбакка таптыы көрөр кэрэ киһитэ М.К. Аммосов өйө-санаата дьэңкэ, этэр тыла эрэмһилээбэ, орҕуйар уохтааба, дьон туһугар кыһамнылааба, куолаһа кэрэтэ, дикцията ырааһа киһи эрэ сөвүөх курдуга, нуучча да тыла киниэхэ адыас төрөөбүт төрүт тылын курдуга, икки тылынан дакылааттыгыгар биридэ да сирир-халты саңарбатаба, баар да тылы хат-хат эптээбэ. Барахсан үлэһит нуруоттан үүнэн тахсыбыт дириг өйдөөх, дэһиттэр киэн билиилээх, үрдүк культуралаах, улахан буукубаттан суруллар чабылхай киһи... дьиннээх трибун буолара очоттон биллэрэ...» Ветеран ахтыыта хайдахтаах курдук киһиэхэ тийэрий, киһини долгугарый, киһини үөрдэрий.

М.К. Аммосов суолунан үс бэртээхэй кыргыттары олохторун олонорон кэлбиттерин эһиги билэбит. Мин араас таһым-

уобараһын төһөрөгө тугунан да кэмнэмэт үтүөлэрдээһин этиэххэ наада. Республика салалтата, төһө да хойутаан буоллар, Лена Максимовнага Республика бочуоттаах гражданын аатын инэрбиттэрэ саамай сөптөөх.

2012 сыл бүтэр уһугар тийдибит, ол аата М.К. Аммосовка аһаммыт юбилейнай тэрээһиннэр түмүктэнэр кэмнэрэ. Итинэн сибээстээн Максим Кирович Аммосовка аһаммыт сааһым тухары комсомол сааспыттан, араас тэрээһиннэргэ кыттыыны ылбыт киһи быһыытынан хас да боппуруска тохтоон дьоммун-сэргэбин кытта санаа үлэстээһин наадата үөскээн табыста:

1. М.К. Аммосов 95 сааһын бэлиэтээһинтэн сабалаан уонна ол кэнниттэн бу билингээнгэ диэри улахан суолта биэрэн кини үбүлүөйдэрин государственнай таһымна таһаарыт республика президенттэригэр М.Е. Николаевка, В.А. Штыровка махтал баһыыба тылларын биһиги, намнар, этиэхтээхпит.

Саамай өрөгөйө республика мунур толорор былааһа уонна парламента биһиги киһити киэнэ түспүт сиригэр, киһи аатын сүгэр Саха сириин государственноһун музейыгар сыл аайы тахсан республика сайдар кэскилин, баар балаһыанньаны дьонно-нуруокка тиэрдэллэрэ буолла, ол аата Максим Кировичынан сибээстээн, намнарга чыэс-бочуот онгорон улахан эппиэттээх сорукутары үлэ бары салаатыгар туруоралларын өйдүүх кэригнээхпит.

Хомойуох иһин, М.К. Аммосовка аһаллаах юбилейнай тэрээһиннэр аһан иһэр биэс сыл устатыгар одон-додон, уота-күөһэ суох бардылар.

Саамай Ытык сирбит улуус киинигэр баар пааматынныкка, болуоссака капиталнай, оннооҕор боростуой, өрөмүөн үлэлэрэ барбатылар. Сир тонон эрдэһин аһыах массыына буор онхойго-анхайга кутуллубута сүөргүтүк көстөрө.

Улуус салалтатын эппиэттээх үлэһиттэрэ реконструкция ытыһахпыт диэбиттэрэ даһаны олоххо киирбэтэ.

Хатырыкка диэри суол аһаллааһын кыаллыбата. Биллэн турар, бу боростуой дьыала буолбатах эрэри, В.А. Штыров Хатырык музейыгар өрө көтөүллэн туран М.К. Аммосов 110 сылын бэлиэтээһин түгэнигэр: «Аны биэс сылынан Хатырыкка диэри суол аһалланы», — диэбитин мүлчү ыһыгынныбыт.

Хатырык киин уулуссатын, Аһаанытан Кыһыл Дэриэбинэ диэки эрэ онгоһулунна. Тиэстээх-уостаах туруорсуу, киирсии салалта, депутаттар өттүлэригэр кыайтарбата.

Түбэбэ диэри гаас киирбитинэн сибээстээн, Хатырыкка диэри суолу аһаллааһын М.К. Аммосов 120 сыллаах үбүлүөйүгэр хайаан да бүтэттэрэр соругу эһиил быыбарданахтаах улуус баһылыга, Ил Түмэн народнай депутаттара билингиттэн толкуйданар кэмнэрэ кэллэбэ буолуо.

Дьэ, ити үөһэ этиллибиттэри эбэн, ситэрэн-хоторон, тупсаран

2013 сылга киирэн баран тохсунуу-олуннуу ыйдарга биэс сыллаах үлэни-хамнаһы былааннаахха уонна Максим Кирович Аммосов пэтилеткатынан биллэриэххэ диэн этии киллэрэбин.

Тэрийэр комиссияны, быраабыла быһыытынан, улуус баһылыга бэйэтинэн сирэй салайар бэрээдэгин олохтоохха.

2. М.К. Аммосов сырдык аатын-суолун, кини суобаһын уонна чэһин араас ыраахан көмнэргэ туруулаһан көмүскээбит уонна көмүскөһө сылдыар Саха сириин учуонайдарыгар, научнай үлэһиттэригэр, Василий Николаевич Ивановка, биһиги кэксэбиттэн өлөн туораабыт намнар улахан доводторугар Егор Егорович Алексеевка, Василий Николаевич Гуляевка, Гаврил Георгиевич Степанович Макаровтарга, өр кэмгэ М.К. Аммосов музей дьэһитин урукку директорунан үлэлээбит Павел Семенович Никитингэ, билигин айымнылаахтык үлэли сылдыар журналист Иван Петрович Ушницкайга о.д.а. махтал баһыыба тыллара этиллиэхтээхтэр. Кинилэри барыларын, ол иһигэр Степан Николаевич Платоновы, Василий Егорович Колмогоровы, Владимир Михайлович Бочкареву, Матрена Васильевна Петрованы, Иннокентий Захарович Кривошапкины, Дмитрий Федотович Алексеевы, Платон Алексеевич Слепцову, Александр Николаевич Ядреевы, Иван Иванович Сивцевы о.д.а. киллэрэн туран М.К. Аммосов аатын сүгэр Хатырыктаабы госуударственност музейыгар аһал миэстэбэ ааттарын-суолларын үйэтигиэххэ.

3. Саамай дьонун дьаһалынан М.К. Аммосов аатынан стипендияны, бириэмийэлэри, үлэбэ килбизин иһин араас көрүнгээх махталы үлэ киһитигэр, спорка, культураба киллэрбит кылааттарын иһин чопчу биир кэмгэ, ол аата Аммосовскай аабыларыга ахсынны ыйга Улуу киһити төрөөбүт күнүгэр, төрөөбүт сиригэр Хатырыкка ыһтар үтүө традициятын олохтоохха баар этэ. Оннооҕор Президент, депутаттар сыл аайы муус устарга кэлэн бараллар. Хатырык музейа биһиги намнар «Кремль Георгиевскай саалата» буолуон сөп буоллаба.

М.К. Аммосов дойдута дьонусэргэни, политиктары, атын омук дьонун син биир тарда туруоҕа. Республиканскай суолталаах мунньахтар, семинарлар, улахан спортивнай күрэхтэһиилэр ытытыллыахтара. Сирбит-уоппут үчүгэйэ, куораттан чугаһа, суол-иис да киһини сирдэрбэтэ, намнар былыр-былыргыттан ыалдытымахтара чэхчэ баар суол буоллаба.

История намнарга сүрдээх улахан чэһи, бочуоту, ону сэргэ улахан эппиэтинэһи сүктэрдэ. Биһиги, намнар, Улуу биир дойдутаахпыт Максим Кирович Аммосовынан киэн туттуохпугун туттарбытын таһынан социальнай-экономическай сайдыытыгар, үөрэх, спорт, культура эһитигэр хайаан да бастыһнар аһааннарыгар киириэхтээхпит, итини ирдириг сүдү киһити, саха нуруотун Улууканнаах уола, бири дойдутаахпыт олорут ыһынарбылаах, даһылаах иһин.

Дойдум наамнара сүрдээх улахан чэһи, бочуоту, ону сэргэ улахан эппиэтинэһи сүктэрдэ. Биһиги, намнар, Улуу биир дойдутаахпыт Максим Кирович Аммосовы, Илья Егорович Винокуровы хаһан да түһэн биэриэхтэрэ суоҕа, өй-санаа, дуолан күүс баарын тухары кинилэр ааттарыннан киэн туттуохтара, айыахтара-тутуохтара диэн булгуччулаахтык эрэнэбин уонна итэһэйэбин.

Егор ЛАРИОНОВ,
Саха республикатын нуруотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһит, М.К. Аммосов аатынан Государственной бириэмийэ лауреата, Нам Сунтаар улдуустарын бочуоттаах гражданына

М.К. Аммосов дьоно I Хагалас аҕа ууһуттан төрүттээх эбиттэр. Бу аҕа ууһугар Куличкиннар, Рожиннар, Охлопковтар уонна Аммосовтар сүрүннээн киирэлэр эбит.

Төрүччү таблицагыттан көрдөххө I Хагалас аҕа ууһа Дьаакынаан аҕа ууһуттан төрүттээх Тибеней Тегонтин дьон киһиттэн саҕаланар. Дьэ, бу Түбэнэй Тегонтинтан 1734 с. Боттой, 1750 с. Кыйыкы — Прокопьев Александр төрүүлэр.

М.К. Аммосов аҕатынан

М.К. АММОСОВ АҒАТЫНАН ТӨРДӨ-УУҺА

Эдьийэ Н.К. Охлопкова уонна кыра быраата Д.К. Аммосов

төрдө-ууһа бу Боттойтон саҕаланар. Боттой 6 оҕолоох: Килген — Куличкин Дмитрий, 1757 с. төрөөбүт, ойоҕо — Мышка Ниргаина — Александра, 1760 с. Норуку — Рожин Афанасий, 1762 с. Багырытта — Попов Алексей, 1763 с. Сексергене, 1766 с. Аллахай — Аннеалас — Мария, 1768 с. Бебя — Куличкин — Филиппов Николай, 1770 с.

Бу оҕолор араспаанньалара бары атын-атыннар. Тоҕо диэтэххэ, оҕону сүрэхтээбит араспаанньалаахтар. Ханньк араспаанньалаах аҕабыт сүрэхтиир да ийэтин араспаанньатын оҕоҕо биэрэр.

Багырытта — Попов Алексей, 1763 с., ойоҕо — Федосия Парфеновна 1779 с. Оҕолор:

1. Атыкы — 1793 с.
2. Тегеян — Охлопков Егор — 1794 с.
3. Федосия — 1799 с.
4. Тардес — Охлопков Егор — 1800 с.
5. Бужур — Охлопков Егор — 1801 с.
6. Аммосов Василий — 1807 с.
7. Акулина — 1809 с.
8. Ирина — 1810 с.
9. Иван — 1814 с.

Аммосов Василий, 1807 с. Ойоҕо — Попова Акулина Петровна, Аммосов Василий М.К.

М.К. Аммосов САССР Союзкомун председателинэн үлэли сылдьан Дьокуускайга диэри тимир суол тутууларга тоҕоостообун туһунан элбэхтэ тыл эпит уонна дакаастабыт. «Хозяинство Якутии» сурунаал 1927 с. 3-4 №-гэр бэчээтэспит «Старое и новое в железнодорожной проблеме Якутии» дьон ыстатыйатыгар кини бу боппуруска бэйэтин көрүүлэрин өйдөнүмтүөтүк суруйбут. Чуолаан, М.К. Аммосов тимир суол тутуутун дойду индустриализациятын кытта сибээстээбит. Индустриализация электрификация уонна транспорт суолларын кизиник тутуу сайдытыгар олобуруунан туһунан суруйбута.

Манна кини 1927 с. саҕатыгар оҕоһуллубут генеральной былаанга сиктэнэр уонна Саха сириндэр промышленность бөдөн салааларын сайыннарда хха транспортнай тутуу ороскуота сабыллыан сөп диэр. Ыстатыйатыгар Аммосов хаһаайыстыба бүтүн Союзка суолталаах икки салаатын бэлиэтиир: 1) көмүс промышленноһун уонна 2) күндү түүлээҕи бултааһын. Салгы сайдыы чугастаары перспективатын чэрчилээбит: 1) көмүс, мань таһынан платина уонна шпат хо-

Аммосов эһэтэ. Тоҕо Аммосов дьон араспаанньалаах буолла? Аммосов дьон араспаанньалаах Дьокуускай куораттан сылдьар Савва Аммосов дьон дворянин сүрэхтээбит аҕатынан буолар. Дьэ, бу төрдүс көлүөнэттэн Василийтан саҕаланар Аммосовтар дьон араспаанньа. Василийдаах 7 оҕолоохтор: Михаил, Ирина, Матрена, Егор, Михаил, Кирик, Анна.

Кирик (Кир), 1844 с. 1 ойоҕо — Ксения Григорьевна, 4 оҕо ийэтэ: Анна, Евдокия, Степанида,

аҕа ууһугар киирэр.

Биир дойдулаахпыт Чабылхай Максим дьыннээх төрүттэрин араспаанньаларынан Тогонтуун (Тегонтин) дьон буолуохтааҕа дойду историктан, сокуонуттан тутулуктанан, кинилэр төрүттэригэр туох да сыһыана суох куорат олохтооҕо дворянин Савва Аммосов, аҕардас кини эһэтин сүрэхтээбит аҕатынан буолан бэйэтин араспаанньатын биэрбиттэн, 19-с үйэ саҕаланытыгар уларыан хаалбыт. Ол курдук

былыр ким баҕарар сүрэхтээбит аҕатын араспаанньатынан сурукка киирэр эбит. Үйэ тухары кини сыдыааннара ол араспаанньалары илдьэ сылдьаллар. Онон бииргэ төрөөбүт 9 оҕоттон биир сыдыаан Аммосовтар дьон араспаанньаларын бараллар. Саха норуотун чабылхай уола М.К. Аммосов төрөөбүт сирин чуолкайдааһынна мөккүөр таҕса сылдьыбыта. Кини төрөөбүт сирэ «Аччыгыт Арыы» соҕуруу өттө Модут нэһилиэгин сирэ буолар дьон модуттар туруорсубуттара. Бу мөккүөр балай да өр буолбута. Дьэ, бу мөккүөрү быһаарар, чаччы архыып докумуоннарыгар олобуруунан оҕоһуллубут «Хатырык нэһилиэгин төрдө-ууһа» дьон кинигэ күн сирин көрдө. Бу докумуоннар көрдөрөллөрүнэн М. Аммосов аҕатынан төрдө I Хагалас аҕа ууһа (өссө Дьаакынаан аҕа ууһуттан саҕаланар) эбит. Бу аҕа ууһа Хатырык нэһилиэгэр олорор.

Үөрэтэн-чинчийэн баран манньк түмүккэ кэлиим:

1. Хатырык нэһилиэгэр 5 аҕа ууһа олорбут.
- * Дьаакынаан аҕа ууһа
- * Сынаах аҕа ууһа
- * Чачы аҕа ууһа
- * I Хагалас аҕа ууһа
- * II Хагалас аҕа ууһа

2. I Хагалас аҕа ууһа (М.К. Аммосов) Дьаакынаан аҕа ууһуттан (И.Н. Прядезников) төрүттээх. Ол эбэтэр М.К. Аммосов аҕатын төрдө (Тибеней Тегонтин) И.Н. Прядезников хос-хос эбэтиттэн (Орина Ларионовна) саҕаланар.

3. М. Аммосов эһэтин Дьокуускай куорат олохтооҕо дворянин Савва Аммосов сүрэхтээбит уонна бэйэтин араспаанньатын биэрбит. Онон бииргэ төрөөбүт 9 оҕоттон биир сыдыаан Аммосовтар дьон араспаанньаларын бараллар.

4. Максим Аммосов аҕатынан төрдө I Хагалас аҕа ууһа Хатырык нэһилиэгэр олорбутун национальнай архыып докумуоннара дакаастыбылар.

Юлия ПРОКОПЬЕВА,
Хатырык орто оскуолатын 10-с кылааһын үөрэнээччигэ

М.К. АММОСОВ ТИМИР СУОЛ ТУТУУТУН ТУҢУНАН

1) туус промышленноһун кэнэти, 2) туус промышленноһун Дальнай Востокака таһаараргына сайыннары, 3) тимир рудатын промышленноһун Японияҕа атыылыыргына сайыннары, 4) үрүн көмүс уонна сибиниэс промышленноһун сайыннары, 5) балыктааһыны сайыннары, 6) маһы тиэһи.

«М.К. Аммосов. Неизвестные страницы жизни и деятельности» кинигэҕэ киллэриллибит архыып докумуоннарыттан «Конспект вопросов и предложений особой делегации правительства ЯАССР об отпуске средств из резервного фонда СНК СССР на неотложные нужды хозяйственного развития Якутии» дьон докумуон мин болдомтобун тарта. Бу докумуон 1926 с. муус устарынан бэлиэтэммит, М.К. Аммосов, И.Н. Винокуров, И.Н. Баранов састааптаах Саха АССР правительствотын особай делегациятын аатынан илии баттаммыт. Уталытылалабыт кыһалҕаларга 4 боппурус киирсэр: Саха сирин кытта салгынынан сибээһи олохтуурга ССРС СНК Фондатыттан үп ытыгы туһунан, Дьокуускай-

Амур тимир суол салаатын тутуу туһунан, Халымтатааҕы табаарынай экспедицияны тэрийиҕэр үп биэри туһунан, Саха сириндэр государственнай атыыга-эргиэнгэ уонна кооперацияга анаан кредитование болдьоҕун уһатыы уонна баан бырыһыаннарын кыччатты туһунан. Манна бинигини интэриэһиргэтэр боппуруска тимир суол Саха сирин курдук баай кыраайга онорон таһаарар куустэри сөргүтэр соҕотох суолунан буолара бэлиэтэммит. Салгыы манньк этиилэр киирбиттэр: 1. Сибири Саха сирин уонна бүтүн Ленскэй кыраайы кытта сибээстиир тимир суол линиятын тутуутун бастакы учараттааһын уонна биэс сыллаах былаанга киллэриллиэхтээгинэн биллинэргэ. 2. Кэлэр 1926-1927 сс. хайысхатын бүтэһиттэхтик быһаарарга анаан чинчийэр үлэлэри онорууга үп көрүллэригэр. 3) Госплан уонна НКПС 1926-1927 сс. усталагыгар СТО-ҕа бу тутуу сметатын уонна былаанын онорон киллэрэргэ соруудагырга.

«Докладная записка особой делегации Правительства ЯАССР в ВЦИК о притязаниях

СЕМЬЯ АММОСОВЫХ

2 октября 1923 года образовалась семья Максима Кировича и Раисы Израилевны. Через год у них родилась дочь Аля, в 1931 году — Яна, в 1937 г. — Лена. Раиса Израилевна успевала не только много и самозабвенно работать, но и заниматься семьей, воспитывать детей. В этой семье всегда были взаимопонимание, любовь и уважение друг к другу. Раиса Израилевна всегда и во всем поддерживала мужа, сопровождала его, бросая собственную работу и учебу. Она старалась создавать вокруг него атмосферу радости, счастья, покоя и брала на себя все обязанности по организации быта большой семьи.

С конца 1936 г., вслед за мужем, Раиса Израилевна уезжает в Киргизию. Там она работает начальником управления средней и высшей школы Народного Комиссариата Просвещения Киргизской ССР. Здесь, во Фрунзе, 16 ноября 1937 г. трагически изменилась ее жизнь, до этого момента счастливая, наполненная любовью и уважением. Началась другая жизнь — жизнь члена семьи «изменника Родины». Она с тремя детьми в одночасье сделалась изгоем. Была лишена многих гражданских прав и вообще любых средств к существованию, так как найти работу ей было практически невозможно. И продолжалась эта трагедия долгою в двадцать лет. Но сильная духом женщина могла остаться верной своей любви, не отказаться от мужа, не сменить фамилии трем дочерям, дать им всем высшее образование, сделать людьми, любящими жизнь, своих родителей и страну. Во время Ве-

Яна

Лена

Аэлита

ликой Отечественной войны Раиса Израилевна не покидала Москву, работала во благо победы.

После реабилитации мужа в 1956 г. Раисе Цугель назначили персональную пенсию союзного значения. Но она продолжала активно работать. Была секретарем партийной организации при домоуправлении, пропагандистом, вела обширную переписку со своими земляками-якутянами.

Раиса Израилевна является составителем двух книг, в которых собрано печатное наследие ее мужа. За свою работу Р. Цугель награждена Почетными грамотами — Президиума Верховного Совета РСФСР, ЯАССР, ЦК ВЛКСМ, ГК КПСС, якутского горсовета и Московского горсовета и т.д. В 1967 г. стала почетным членом комсомола Якутии, в 1972 г. ей было присвоено звание почетного гражданина г. Якутска, а затем почетного гражданина Намского улуса.

Раисы Израилевны не стало 13 октября 1973 г. Она прожила не легкую жизнь, в которой было все: счастье, любовь, дружба, любимая работа. А также горечь потерь, несправедливости, предательства и много, очень много труда. От нее до конца жизни исходило чувство силы и уверенности. Она считала, что прожила счастливую жизнь.

Аня ВАСИЛЬЕВА,
ученица 5 «б» класса, НСОШ № 2

М.К. АММОСОВ ТИМИР СУОЛ ТУТУУТУН ТУҢУНАН

ДВК на Алданский округ Якутии» дьон 1926 с. ыам ыйын 8 к. докумуонна манньгы ааҕабыт: «Алдан уокуругун Амурдааҕы тимир суолу кытта тимир суол утаһынан холбоно түгэнигэр бириискэлэр уонна бүтүн Саха сирэ кини кытта сибээстэһэллэригэр ордук чөпчэки сыаналаах ньыманан бу утах буоларын биниги кистээбэспит.»

1927 с. олунньу 13 к. «Автономная Якутия» хаһыакка «Индустриализация Якутии» дьон ыстатыйатыгар М.К. Аммосов Саха сирэ киинтэн историческай экономическай өттүнэн ойдом буолуутун суох онорор суоллары сайыннарбакка эрэ түргэн уонна боччумнаах сайдыыта кыаллыбатын тоһоҕолуур. 1927 с. атырдьах ыйын 16 к. М.К. Аммосов Саха сириндэр тимир суолу тутууга анаан чинчийэр үлэлэри салгыыр наадалааһын туһунан ССРС, РСФСР ВСНХ председателигэр, Госпланыгар, Саха сирин Москваҕа бэрэстэбиитэлиститэтигэр телеграмма ыһпыт. Онон манньк бэлиэтиир: «Хайа промышленноһун перспективаларын, баайын, туһаныллар кыахтарын быһааран туран,

былаанналар тимир суолунан таһаарыны тус сыаллаах соруудаарын чуолкайдьырга, дакаастырга.»

1928 с. тохсунньу 3 к. М. Аммосов «Геологическай комитетка Саха сирин хостонулар баайын чинчийини уонна быһаарыны кэнэти туһунан суругу» ыһпыт, онно Саха сирин хостонулар баайын чинчийи тэтимэ бытаанынан астымматын суруйар. Республика правительствотын аатыттан сиртэн хостонор баайы чинчийини уонна быһаарыны быдан кизэн хабааннаахтык уонна сагалыы тэрийэн ытарга этии киллэрэр. Бу сурукка кини уһун чинчийи (5 сыл устата) ытар туһунан этиминэ сибээстээн манньк суруйар: «Генеральной былаан киин идеятын Саха сирин экономическай ойдом сытытын суоллары тутууну элбэтэн, чуолаан Усурийскайтан Лена өрүскэ диэри тимир суолу тардан, суох онорорго соруу буолар.»

Айаал ДЬЯКОНОВ,
М.К. Аммосов аат. Хатырык орто оскуолатын 8 кылааһын үөрэнээччигэ

«Ленскэй нэилиэк» МТ дьаһалтатын 2012 сыллаах үлэтин отчуота

ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА, БЮДЖЕТ

2012 сылга нэилиэккэ хаһаайыстыбаннай кинигэ көрдөрөрүнэн пропискалаах 9671 киһи олорор. Төрүөтүнэн 18 сааһыгар диэри 2584 оҕо баар, сыл түмүгүнэн 266 оҕо төрөөтө, 97 киһи өллө. Нам сэлээннэһиэтигэр пенсионер ахсаана 2161 киһи, ол иһигэр үлэлиир пенсионер ахсаана 949 киһи, сааһынан тахсыбыт 1604 киһи, социальнай пенсиялаах 167 киһи.

Быйыл 2012 сылга газка субсидия көрүллүбүтэ, кыямат ыалга диэн, уопсайа 57 ыал хабылынна, онно 5 мөл. 564 тыһ. 572 солк. үп көрүллэн төлөннө газ киллэриитигэр. Быйыл сай-абылыанна биэрбит, объекта бөлөм дьон бары хабылыннылар. Коммунальнай өгөҕө уокка, газка 11 ый түмүгүнэн субсидия 403 кыямат ыалга бэрилиннэ, ол иһигэр 1041 киһи хабылынна, уопсайа 4 мөл. 631 тыһ. 796 солк.

Быйылгы дохуот 64 мөл. 750 тыһ. солк., ол иһигэр бэйэ дохута 19 мөл. 201 тыһ. солк.

Бэйэ дохуота: подоходнай нолуоктан киирэр 10 мөл. 029 тыһ. солк., сир нолуога 7 мөл. 733 тыһ. солк., 872 тыһ. сир арендаттыттан уонна атыгыттан киирэр.

Республиканскай үптөн Көччү кварталга уот киириитигэр 4 мөл. 141тыһ. солк. киирдэ, дьэ таһынааҕы суоллар өрөмүөннэригэр 2 мөл. 043 тыһ. солк., 1 мөл. 500 тыһ. солк. Олонхо дьиэтин тутуутугар көрүлүннэ.

СЕЛОНУ ТУПСАРАН ОҢОРОУ

2012 сылга тэрилтэлэри уонна гражданны кытта 298 дуогабар, 22 муниципальнай контракт гүһэрилиннэ. Бу дуогабардарга олобуран манньк үлэлэр ытылынылар: Октябрьскай уулуссага бетон тротуардар оҥулулунулар, олбуордар территориялар өрөмүөннэнэ уонна онно киирэр суоллар кутулунулар. Ленин уулуссатыгар территорияга кумах кутулунна, Аммосов болуоссатын территориятыгар кумах кутулунна. Муниципальнай соруудаха олобуран Г. Попов, Минияров, Ст. Платонов, Советская, Салбанская, Комсомольская уулуссалар уонна Мымах уулуссаттан Чернышевская уул. диэри суоллар өрөмүөннэнилэр. Суоллары көрүүгэ-харайыга село иһинээҕи суоллар ыраастанылар, дьаамаларыгар буор кутулунна, уулуссалар быһа охсуһар сирдэригэр (перекрестоктарга) кумах кутулунна, кыһынҕы кэмгэ суоллар хаардаа ыраастанна, грейдеринэн астарылынна, щепень атылаабылынна.

Уулуссалары сырдатыга Көччү кварталга, Чернышевская, Салбанская уулуссаларга үлэлэр бардылар. Маны таһынан уулуссалары сырдатыгы көрүү-харайыгы үлэтэ ытылынына. Кырдал уулуссага гаас ситимэ тардылынна. Урукку «Солнышко» дөтөд аварийнай туруктаах дьээтэ көтүрүллэн билигин ол миэстэтигэр саҥа дөтөд тутулла турар.

М. Аммосов 115 сылыгар аналлаах ыһаҕы ытыгына анаан культура уонна сыннаан пааркатыгар 1000 миэстэлээх трибуна, күөх театр, мөбөл ураһа, киири аарката тутулунулар.

Сыбаалканы көрүүгэ-харайыга манньк үлэлэр ытылынылар: биоотходнай дьааманы көрүү-харайыгы уонна

биологическай матырыяаллары утилизациялааһын, сыбаалканы хомуйуу уонна былааннаһын, культура пааркатыттан уонна палаточнай городоктан бөү тыйи.

Ленин, Комсомольская, Аммосов болуоссаттарыгар, Дружба скверигэр көөрдүү үлэлэрэ ытылынылар, муниципальнай соруудаха сөп түбэһиннэрэн Салбанская уул. кылабыһа күрүөтэ өрөмүөннэннэ.

СИР УОННА БААЙ-ДУОЛ СЫБЫАННАҕЫЛАРА

Нам селотугар 210 киһи олоор уопсай дьээлэрэ бааллар (ол эбэтэр 64548 кв. м уопсай иэһнээх), 1230 чааһынай бас билиигэ, 70 муниципальнай квартира баар, олортон 20 квартирага дьон социальнай наймылаһы дуогабарынан олоороллор. Жилищнай

чааһынай подсобнай хаһаайыстыба 331,29 га, үөрэх тэрилтэлэригэр 42,68 га, бальна сирдэригэр 8 га, уопсай дьон олоор дьээлэригэр 12 га, аты-эргизэн дьээлэригэр 4,78 га, производство объектарыгар 25 га сирдэр бааллар.

Балаҕан ыйын 20 күнүгэр үстэн элбэх оҕолоох ыалларга босхо сир түгэтигэ 48 участвакка жеребьевка ытыллан сертификаттар туттарылыннылар.

«Север -2» кварталга бырайыак оҥоһулган уот ситимэ тардылынна, эбии «Деревня мастеров» уонна свалкага эмиэ уот киирэннэр бырайыактар оҥоһулунулар.

Гаастааһыҥга Парковой уонна Кырдал уулуссаларыгар схемалар, проектной-сметнай үлэлэр, Аммосов уонна Дружба

СЫЛ ТҮМҮКТЭРЭ

кодекс 16 ыст. олобуран икки квартиралаах 6 дьэээ комиссия актатынан «Раздел квартиры в часть здания» дьон араарыллан чааһынай бас билигэ уонна туспа аадырыс бэрилиннэ. 14 уопсай дьээлэр сирдэригэр межевой дьыала оҥоһулган кадастровой учуокка туруоруллуна.

86 ааттаах нэилиэк иһинээҕи суоллар бааллар, уопсай уһуннара 64180 миэтэрэ, ол иһигэр асфальт кутуулаах 4 суол баар (2970 м), гравий кутуулаах 20 суол (23798 м), уоннааҕыта 50% буор суоллар.

Бу 86 нэилиэк иһинээҕи суоллартан 9 эрэ суол техникческэй паспордаах, кэлэр сыла 10 суолга паспорда оҥоһулларыгар сайаапка бэрилиннэ.

Аты-эргизэн дьээлэрин уонна бириддиэлэн атылыгы дьон учуота оҥоһуллубута. Ол түмүгүнэн уопсайа нэилиэкпит иһигэр 132 атылыгы точка баар, ол иһиттэн 53 розничнай маҕаһыныннар, 7 аты-эргизэн дьээлэрэ, 21 арыгы атылыгы маҕаһын баар. Быйыл сэттиннэ 29 күнүгэр нэилиэк сэбэтин мунһаһын быһаарытынан «Об ограничении розничной продажи алкогольной продукции» уураах дьон ытылынына, ол эбэтэр арыгы атылыгы дьон элбэх киһи мустар сириттэн 600 миэтэрэ тэйиччи буоллаҕына биридэ атылыгы көнүллээх буолар.

Бэйэбит нэилиэкпит бас билиитигэр 15 сир учаастага, 8 объект бааллар, быйыл эбии бас билиитигэр сайынҕы уу турбата бэрилиннэ, онно өрөмүөнүгэр уонна эбии холбоһунга котировка ытыллан 400 тыһ. солк. суумалаах турбалар ытыллан эбии Ч. Винокуров уонна Г. Попов уулуссаларыгар тардылыннылар.

Чернышевская уонна Салбанская уулуссаларга 1000 миэтэрэ курдук уулусса уоттара тардылыннылар, онно билигин техникческэй паспорттааҕа уонна бас билигэ туруорарга үлэ бара турар.

Дьаһалта иһинэн 4 тэрилтэ баар, олорго инвентаризация оҥоһулган, бэйэлэрин көрүүлэригэр-харайыларыгар баай-дуол сыһыарылынна.

Быйыл баанньыкка субсидия көрүллэн кыра өрөмүөн оҥоһулунна уонна сайыны быһа тохтоло суох үлэлээтэ, кэлэр сылга кырысыта толору ularыйыахтаах уонна котельнайыгар сөргүтүү үлэтэ барыахтаах.

Быйыл сиргэ инвентаризация түмүгүнэн нэилиэкпит 1525 га уопсай иэһнээх сирдээх, олортон

болуоссаттарыгар эскизнай бырайыактар оҥоһулунулар.

ТҮА ХАҒААЙЫСТЫБАТА

Нам нэилиэгэр барыта 9 бааһынай хаһаайыстыба баар. Онтон 6 хаһаайыстыбата сүөһү, сылгы, сибииннэ иититинэн, оҕуруот аһын үүннэриин дьарыктаналлар. Маны таһынан 2 тыа хаһаайыстыбатын кооператива үлэлиир: «Эрэл» ТХПК уонна «Көмүөл» ТХПК. 160 чааһынай хаһаайыстыба баар.

Сыллааҕы былааннамыт үүт валовой ыама 318,9 тонна эбит буоллаҕына, 296,3 тонна ыаммыт, бу 93% буолар.

Нам нэилиэгэр тыа хаһаайыстыбатыгар аһааммыт сир уопсай иэһэ 464 га, ол иһигэр бааһына – 1 га, мөччирэ – 453 га, туһаҕа тахсыбатах сирэ – 10 га.

Нам нэилиэгин олохтоохторуттан тыа хаһаайыстыбатынан барыта 287 киһи дьарыктанар. Быйыл ынах-сүөһү ахсаана былырыннытааҕар 5% арыйаата, ол эбэтэр 500 төбө, ыанар ынаҕа 166 төбө. Сылгы ахсаана былырыннытааҕар 5% элбээбит, ол эбэтэр 429 төбө, биэтэ 290 төбө. Куурусса ахсаана былааннамытынан 313 төбө, хаһаайыстыбаларга 373 төбө куурусса баар, бу 112% буолар. Барыта 111 төбө сибииннэ баар, былырыннытааҕар аҕыйаата.

Оҕуруот аһын үүннэринэн 1 бааһынай уонна чааһынай хаһаайыстыбала дьарыктаналлар. Сүрүннээн хортуппуй, халпыыста, моркуоп, сүбүкүлэ о.д.а. оҕуруот астарын олордоллор. Хортуппуй ыһыллар сирин иэһэ 23 га, барыта 213 тонна хортуппуй комуллубута, оҕуруот аһын ыһар сирин иэһэ 4,3 га, комуллааһына 81 тонна.

Быйыл нэилиэк үрдүнэн 1402 тонна от оттонно, былаана 1402 тонна. Былааммыт 100% туолла, ол эрэн дьон сайынын отторун дэлби атылаан кэйиһинэр от өттүгэр кыралаан ыарахаттар бааллар.

Быйыл саас дьаарбанкаҕа Хатастан свиномкомплексан Наммытыгар сибииннэ оҕолорун кэлэн атылаатылар, онтон 45 сибииннэ оҕотун атыластылар, итини таһынан пгцефабрикаттан куурусса атылаанна, онтон 566 кууруссаны село иһигэр атыластылар, итини таһынан нэилиэктерэ эмиэ ыллылар.

Быйыл «Ленскэй нэилиэк» МТ 2013-2016 сс. сүөһүнү иитиин сайыннары программа оҥоһулунна, ол ахсынны 25 күнүгэр көмүскэниэхтээх.

СОЦИАЛЬНАЙ ХАЙЫСХА

2012 сыл түмүгүнэн араас таһымаах тэрээһиннэр буолбуттара. Сыл ахсын А.Ф. Шестаков аатынан сыннаан кинини нөҕүө оҥоһуллар муниципальнай соруудаһын, депутаттар нөҕүө бигэргэтиллибитинэн 53 тэрээһин, ол иһигэр 23 концерт, 13 концерт, 3 театральнай көрдөрүү, ону таһынан араас викториналар, хаартыска уонна уус-уран оҥоһуктар быыстапкалара, араас ис хоһоонноох лекциялар, төгүрүк остуоллар, көрсүһүүлэр уонна кэспэтиилэр буоллулар.

«Ленскэй нэилиэк» МТ иһинэн, социальнай отделга араас хайысхалаах хамыһыйалар үлэлиллэр, ол курдук:

1. Саастарын ситэ илик оҕолор буруйу оҕорууларын сэрэти хамыһыйата;

2. Дьэээ-уокка сыһаннаах хамыһыйа;

3. Уулуссаларга уонна болуоссаттарга аат иһигэр хамыһыйа;

4. Баһылык наараадаларын аныыр хамыһыйа.

Бу хамыһыйалар былааннаһын, ардыгар, сорох түгэһгэ, былааны таһынан буолаллар. Сыл устата дьэээ-уокка сыһаннаах хамыһыйа 5-тэ мунһахтаан нэилиэннэртэн дьэ-уот тупсарытыгар сыһаннаах 81 сай-

ардыларыгар уус-уран самодельность фестиваль-конкурстар, спортивной күрэхтэһиилэр, быыстапкалар, общественной тэрилтэлэри кытары көрсүһүүлэр баһылык дьаһалынан араас ытыллаллар. Российской Федерация президени талар быыбарга аналлаах, хас да түһүмэтинэн спортивной ооньуулар ытылыбыттар. Ол түмүгэр «Базовый» түөлбө 250 тыһ. үп үлэ тэрийитигэр, «Нэлэгэр» уонна «Намскэй» түөлбөлөргө оҕо спортивной площадкалара бэриллибиттэрэ, ону таһынан «Ипподром», «Почтовай», «Север», «Набережнэй», «Октябрьская» уонна «Строительная» түөлбөлөргө спортивной площадканы бэриллибиттэрэ, ону таһынан араас хайысхалаах үлэ ытылыгыгар 50-нуу тыһ. үп көрүллүбүтэ.

Социальнай хайысха иһинэн нэилиэннэни, тэрилтэлэри, бириддиэлэн дьону кытта үлэ ыкса ситимнээхтик ытыллар. Ол курдук, Л.П. Решетникова «Дьүөгэлэрбэр сүбэлэр» кинигэтигэр, А.Е. Кылаева «Тапталынан угутаммыт Далбар Хотун» кинигэтигэр, киин библиотека кинигэтэ бэчээттэниитигэр, Нам орто 2-с уонна 1 нүөмүрдээх оскуолаларыгар, ГАИ, оҕо социальнай-реабилитационнай киини (приют) үлэлэригэр брошюра бэчээттэниитигэр уонна баннер оҥоһуутугар үбүнэн көмө оҥоһуллубута. Хас сылын айы селобут тыыл ветераннарын уонна кыямат кырдыаастарын дьээлэрин туруктары көрөн актала толорулаллар. Ол түмүгэр 6 кырдыааста дьон дьээлэрин өрөмүөнүгэр анаан 30 тыһ. солк. суумалаах көмө ылбыттар.

Оҕо буруйу оҕоруутун сэрэтэр сыялтан оскуолаар нөҕүө тэрээһиннээх үлэ ытыллар. Оҕо үөрэнэр кэмн уонна оскуола ис-тас тэрээһиннэригэр сылдыр бириэмэтин үксүн оскуола ытырынан сибээстээн, оҕону эрдэттэн сэрэтэр-үөрэтэр сыялтан, хас биридди оскуолаҕа профилактикаҕа, табаҕы, наркотигы утары охсуһууга сыһаннаах брошюралары, буклеттары бэчээттээн таһааралларыгар анаан 20000 солкуобай үп көрүллүбүтэ. Бу чуолаан «группа риска» турар оҕолору уонна дьэ кэргэттэри кытта үлэҕэ улахан суолталаах, ону таһынан төрөптүттэрэ уонна учууталларга көмө матырыяал буола саарбаҕа суох. Манньк үлэ инникитин да салбанан барыа.

«Ленскэй нэилиэк» МТ иһинэн үлэлиир программаларга, оҕо буруйу оҕоруутун, бэрээдэги кэһиитин, көрүүтэ-истиитэ суох сылдыһытын сэрэтэр, ыарахан усулбууҕа оҕолор оҕону, дьэ кэргэни учуоттуур сыялтан, дьээнэн сылдыһан патронаж тэрийитигэр анаан ГСМ көрүллэр. Ол курдук, ыарахан турукка, туора дьонтон күүс өтгүнөн дьайыҕа, оһолго түбэспит оҕолорго, ДНД түүннэри кэрийитигэр, түөлбөлэринэн сылдыһыга улахан оруоллаах.

Сыл устата социальнай өттүнэн кутталлаах балаһаннаһа оҕолор, мөлгөх уонна ыарахан турукка оҕолор дьэ кэргэттэргэ дьээлэринэн сылдыһан туруктарын бэрэбиэркэлиир үлэлэр, бириддиэлэн кэспэтиилэр курутуну ытыллаллар, ону таһынан, баһаартан сэрэхтээх буолалларын, дьэ иһинээҕи уот ситимин туругун бэрэбиэркэлиир. Ол курдук, 72 патронажнай рейдэ оҥоһулунна, ол иһигэр улуустааҕы дьэ кэргэн уонна оҕо отделин испислиэтирин, инспектордарын кытары биригэ сылдыһан барытын учуоттаан, анал боротокуоллар толоруллубуттара, сэрэти үлэлэрэ ытылыбыттар.

«Ленскэй нэилиэк» МТ дьаһалтатын иһинэн нэилиэннэ бары араһынан хабар сыялтан, туһаннаах общественнай тэрилтэлэр көдүүстээхтик үлэлиллэр.

Чөл олобу тутуһууну, чөл олобунан олоруунан сирдэтэн араас профилактическай үлэлэр куруутун ытыллаллар.

Сыл ахсын түөлбөлөр икки

Ол курдук, арыгы, табах, наркотик хас биридиги киһи до-руобуйатыгар, үүнэн-сайдан эрэр оҕо улахан буротулаарын туһунан лекциялар, бэсидэлэр, арыгыны уонна табагы утары охсуһуу туһунан кылаас чаа-стара, көрсүһүүлэр саастарын ситэ илик оҕолор уонна ыччаттар ортолоругар үгүс тэрээһиннэр ытыллыбыттар.

Кэнники сылларга суолга сэрэбэ суох сылдьаларыттан нэһилиэнньэ уонна чуолаан оҕолор ортогугар араас көрүг-нээх эчэйиилэр ытыллаллар. Ону сэрэтэр-үөрэтэр, суолга сэрэхтээх буолалларыгар, суол быраабылаларын тутууларын көбүтэр сылтан ГАИ-ны кы-тары «Куттала суох көлүөһэ» диян велосипеды тэбэр оҕолорго уонна кинилэр төрөппүттэригэр анаан конкурс ытыллыбыта. Маныаха 6 түөлбөттөн кытты-ыны ытыллытара, хас биридии кыттааччы анал бириһинэн наһараадаламмыта.

Дьэ кэргэн күнүгэр анаан Нам селотугар олорор интер-национальной дьэ кэргэттэри чистээһин биэчэрэ ытыллы-быта. Кыттыыны ытыллытара Новгородовтар, Тохтобиннар, Оминнар, Чумаевскайдар, Ку-ряковтар дьэ кэргэттэрэ. Онно улуустаагы гимназия үөрэ-нээччилэрин күүстэринэн эбэр-дэ концерт туруоруллубута, ордук араас омукар ырыала-рын, үгүсүлэрин толоруулар биһирэбили ытыллытара.

Бэтэрээннэрибит, инбэлиит дьоммут, элбэх оҕолоох дьэ кэргэттэр, общественнай тэрил-тэлэр иллэн бириэмэлэригэр культурнай тэрээһингэ кы-ттыларыгар улахан болгомто уурабыт. Ол курдук, Дьокускай куоракка күүлэйдээн-сынньанан кэлэллэригэр автобус биэрэн ха-ачыйбыт, сыл устата 17 төгүл автобус бэриллбитэ.

СПОРТ

2012 сылга Ленскэй нэһи-лиэккэ спорт сайдарыгар про-грамма чэрчитинэн 4 мөл. 700 тыһ. солк. көрүллэн үлэлэнэн кэллэ. Бу мантан 4 мөл. 100 тыһ. солк. Наммыт нэһилиэ-гэр тутулуохтаах спортзал адалылыгыгар көрүллэн, Благовещенскай куораттан адалылына.

Улахан ситиһиллэринэн остуол тенниһигэр Дальнай Вос-ток чемпионатыгар биһиги нэһи-лиэкпит ветеран спортсменнэра ситиһиллээхтик кыттан 6 мэтэ-эли ылан кэллилэр, ол иһиттэн 2 кыһыл көмүс. Азия оҕолоро аан дойдутаагы күрэхтэһиигэ биһи-ги нэһилиэктэн оҕолор кытты-ыны ытыллылар.

«Нам футболнай лигата» диян улуус таһымнаах күрэхтэ-һиини алта ый устата ытыттыбыт. Бу күрэхтэһиигэ 16 хамаанда кыттыыны ылла, барыта 190-ча кыттааччы кыттыыны ылла. Биһиги нэһилиэкпит «ГИОС» хамаандата Дьокускай куорат чемпионатыгар икки ый устата күрэхтэһэн 32 хамаандаттан 5 миэстэни ылары ситистэ. Маны таһынан «ГИОС» хамаандабит республика, Дальнай Восток, «Урожай» ДСО, Россия чемпи-онатын хотугу зона 2-с лигатын күрэхтэһиилэригэр улууспут чизин көмүскэтэ.

Маны таһынан сайынны ка-никул кэмигэр үгэскэ кубулуй-бут «Турниры выходного дня» диян ааттаах күрэхтэһии оскуо-ла оҕолорун уонна ыччат ортогу-гар ытыллынына. Бу күрэхтэһии 10 нэдиэлэ устата хас өрөбүл айы ытытылына. Барыта 10 нэдиэлэ устата 1000 кэригэ ыччаттарбыт уонна оҕолорбут актыыбынай кыттыыны ыты-лар. Сайын ытытыллыбыт юби-лейнай ыһаахха биһиги ыччап-пыт Артем Варданян «Энсиэли Боотура» многоборье күрэхтэ-һиитигэр чемпион үрдүк аатын ылары ситистэ. Нэһилиэкпит микрооройуоннарын икки ар-дыгар 6 көрүгнэ, Аҕа дойдуну көмүскээччилэр уонна нэһилиэк күннэригэр күрэхтэһиилэр ы-

тыллыбыттар, онно нэһилиэк-пит дьоно-сэргэтэ актыыбынай кыттыыны ытытылар.

Улуус комплекснай спарта-киадатыгар биһиги нэһилиэк-пит спортсменнэра кыттыыны ыланнар араас күрэхтэһиилэргэ бириистээх миэстэлэри ыты-лар. Уопсай түмүккэ 4 миэстэни ытытыбыт. Улахан харгыһынан нэһилиэкпитигэр нэһилиэнньэ сылдьан мустар, дьарыктанар спортсаала суоҕа буолар уонна 10 тыһ. нэһилиэнньэлээх улуус-пут киинигэр биэр эрэ спор-тивнай үлэһит баара үлэлииргэ ыарахан буолар.

А.Ф. ШЕСТАКОВ ААТЫНАН СЫНЬБАЛАН КИИНИН ҮЛЭТЭ

«А.Ф. Шестаков аат. сынньалан киинэ» муниципаль-най бюджетнай тэрилтэ 28 штат-таах. Онтон 18-на специалист, 10-на технический персонал. 18 специалистан 7-тэ үрдүк анал үөрэхтээх, идэлээх үлэһиттэр, 4 специалист үөрэхтэрин кэтэхтэн үрдэтэин сылдьаллар, 11-рэ – орто анал үөрэхтээхтэр.

«А.Ф. Шестакова аат. СК» МБТ олох хаамытынан, сагаттан саҕа ааттары таһаарар, саҕа сүүрээһини олоххо киллэрэр, үүнэр-сайдар. Сыл ахсын тэ-рээһин таһыма үрдүүр, ахсаана үксүүр. Ол курдук, 2012 сылга 140 культурнай сынньанар тэ-рээһин ытытылына. Олортон 1 – аан дойдутаагы таһымнаах, 47 – улуус, 24 – республиканскай таһымна ытытылынылар. Муни-ципальной сородарынан 53 тэ-рээһин ытытылына. 15 тэрээһин нэһилиэккэ былааннамматах тэ-рээһиннэр ытытылынылар.

«А.Ф. Шестаков аат. СК» МТ иһинэн 8 куруһуок, 8 көгүл кулууп үлэлээтэ. 2012 сыл-га сынньалан киинин иһинэн тэриллит ССРС культура-тын туйгуна Елена Кутукова салайааччылаах «Дьүөгэлэр» народнай ансамбл, Народнай театр балаһан ыйыттан саҕа ре-жиссерданна – Кривогорницын Алексей Карлович.

«Дьүөгэлэр» народнай во-кальной ансамбль – нэһилиэк, улуус, республика киэн туттар коллективтарыттан биридэстэ-рэ. Ансамблыга 9 киһи дьарык-танар. Салайааччынан улууска, республикага биэр биллэр хор-мейстер идэлээх, ССРС куль-туратын туйгуна, Нам уонна Таастаах нэһилиэктэрин Ытык киһитэ Елена Александровна Кутукова үлэлиир. Быйыл сайын от ыйыгар 7 күннээх «Легенды Средиземноморья» норуоттар икки ардыларынаагы культуура уонна искусство фестивалы-гар «Үйгү Тунах Ыһаах» диян композициянан кыттан, ырыа ансамбылларын ортолоругар лауреат үрдүк аатын сүгэн, Саха сириин, Нам улуунун аатырдан кэллилэр.

«Тулук хаара» түмсүү бый-ыл үс айар киэһэни тэрийдэ. Ол курдук, мелодистка Светлана Кудринаҕа анаан «Истий дуу, сүрүбүм изийитин» аһымал кэн-сиэр буолбута. Онно барыта 230 000 солк. киирбитин үөрүүлээх быһыыга туттарылына.

Нам улуунун мелодиста Ан-дрей Замятин 55 сааһыгар анаан «Кыыс кэрэ Нам сирэ» айар киэһэтэ үрдүк таһымна ааста. Бу киэһэ үгүс ырыаһыттар, ан-саамбыллар («Дьүөгэлэр», «На-мыына», «Уолан») кытынылар. Анастасия Варламова тэрий-бит «Биһик ырыата» республи-канскай ырыа конкурсугар Нам улуунун мелодиста композитор Василий Зырянов ыры-атынан, Антонина Охлопкова, Үөдэй учууталлара, Вячеслав Михайлов, Надежда Макарова, Люция Евсеева ситиһиллээхтик кытынылар.

Кулун тутар ыйга Дьоку-скайга А.Е. Кулаковскай-Өксөкүлээх Өлөксөй аат. Но-руот айымнытын дьэтигэр мелодист Валерий Егоров ыры-аларыгар «Ырыа кустуга» рес-публиканскай күрэх буолла. Бу күрэх тэрээһинигэр «Тулук

хаара» мелодистар түмсүүлэрэ быһаччы өгөһөөхтөр. Муус устар ыйга Бөтүн олохтооро, мелодистка Надежда Макарова ырыаларыгар «Оҕо саас ылы-ыр» оҕолорго улуустаагы күрэх буолан ааста.

«Ньургунун» народнай үгүсү-хоровой коллектив 1961 сыллаахтан тэриллэн үлэлиир. Саха сиригэр саамай кырдыаҕас коллективтарга киирсэр. 2011 сылга коллектив тэриллбитэ 50 сылын үрдүк таһымнаахтык бэлиэтээбитэ. Үгүсү коллекти-вын биригин эдэр специалист – Варвара Сергеевна Филип-пова иилиир-саҕалыыр. Бу кол-лектив куруһуоҕар 67 киһи. 5 бөлөххө арахан дьарыктанар. Үгүсүлэрин сүрүн хайысхата – народнай уонна аныгылыы үгүсүлэр.

«Хотугу сулус» республи-канскай телевизионнай көрүү күрэххэ «Эбэрдэ үгүсүтэ», «Улахан ыһаах» үгүсү то-лорууларынан улуус үгүсү коллективтарын ортолоругар I степеннээх лауреат буоллулар. «Политической деятель М.К. Аммосов төрөөбүтэ 115 сылыгар аналлаах» улуустаагы фести-валя дипломант буолбуттара.

«Ньургунун» үгүсү-хоровой коллективка, үгүсү таһынан, ырыаҕа уһуйуу – «Вокальной» куруһуок үлэлиир. Онно киирэл-лэр биридиилээн ырыаһыттар, кыргыттар уонна уолаттар анса-амбыллара. Хормейстер – Федот Анатольевич Соловьев, ырыаҕа уһуйуулааччылар – нэһилиэк оскуолаларын үөрэнээччилэрэ.

Вокальной куруһуокка ба-рыта 6 киһи дьарыктанар. Бу сыллаагы репертуардарыгар барыта 6 ырыа киирсэр.

Народнай театр 2 штаттаах үлэлиир, режиссер – быйыл балаһан ыйыттан киирбит Алекс-сей Карлович Кривогорницын, художник-декоратор – Аргу-нов Максим Кириллович. Театр-га 5 Нам орто оскуолаларын үөрэнээччилэрэ, 12 нэһилиэнньэ араас саастаахтара дьарыкта-наллар. 2012 сылга народнай театр саҕа репертуарынан сэт-тинни ыйга И. Гоголев-Кын-дыл «Букет» диян айымны-тынан «Түүл идьитэ» спек-такль туруоруллан көрөөччүлэр биһирэбиллэрин ылла. «Айтал» бөлөх музыкана Сергей Павлов өйөөһүнүнэн «Дохсон» вокаль-но-инструментальной ансамбль 2010 сыл сэттинни ыйыттан тэ-риллэн үлэлиир. Бу куруһуокка 5 оҕо дьарыктанар. Салайааччы – Юрий Александрович Сивцев.

Биһиги вокалистарбыт, үг-күүһүтүтүрбит, артыыстарбыт, инсценировкаларбыт доҕу-һуолларын бэйэбит «Энсиэли-Records» студиябыт онорон таһаарар. Бу студияны салайар – Сергей Юрьевич Акимбетов, республикага тарбахха баттанар аранжировщиктартан биридэ-стэрэ. Студия ырыаһыттары, мелодистары, үгүсү, ырыа ан-саамбылларын кытта ыкса си-бээстээхтик үлэлиир. Ол курдук, «Мичээр», «Ньургунун» үгүсү коллективтара, улуустаагы гимназия, Нам 2 №-х орто об-щественнообразовательнай оскуола уонна биридиилээн мелодистар, ырыаһыттар ситимнэрин бы-спаттар.

«Коробейники» нуучча на-роднай ансамбыла дьаныарда-ахтык дьарыктанар. Салайаач-чы – СР культууратын туйгуна Ольга Афанасьевна Новгородова. Ансаамбыла оҕолуун-уруулуун 15 киһи сылдьар. Нэһилиэк, улуус, республика таһымыгар тахсан өрүүтүн кыттар, улуус культууратын сайдыытыгар бэй-тин сэмэй кылаатын уураар.

Быйыл саас кулун тутар 26 күнүгэр буолбут Никольскай нэһилиэтин күнүгэр Никольскай кулуубун «Намыына» вокальной ансамбылы кытта «Коробейни-ки» народнай ансамбль улахан культурнай тэрээһини үрдүк таһымнаахтык ытытылар. Он-тон балаһан ыйын 22 күнүгэр Нам улуунун II-с Хомустаах нэһилиэтин күнүгэр нуучча

хаһаахтара аан бастаан Саха сиригэр үктэнэн, бастакы ки-риэппэс туруорбут сирдэригэр историяттан быһа гардан теа-трализованнай представление, концерт көрдөрдүлэр. Бу кур-дук, «Коробейники» народнай ансамбль нэһилиэккэ, улууска, республикага буолар тэрээһин-нэргэ сүрүн кыттааччылар ахса-аннарыгар сылдьаллар.

ЫЧЧАТ ПОЛИТИКАТА

2012 с. Нам селотун ыччатта-рыгар аналлаах араас тэрээһин-нэр буоллулар. Сүрүн тэрээһин-нэр сайын уонна күһүн буоллу-лар. Сүрүн, сылын айы ытытыл-лар тэрээһиннэринэн «ЗОЖигай вместе с нами» уонна факеллаах хаамыыны ааттыахха сөп. Бый-ыл «Ленскэй нэһилиэк» МТ бас-тын эдэр специалиһа» диян про-фессиональной маастарыстыба бастакы нэһилиэктээҕи конкурса уонна «Остаться в живых» диян олус интэриһинэй, урут боула илик конкурс ытытылына.

Ыччат политикатыгар се-ло депутаттара 500 тыһ. солк. көрбүттэрэ. «2012-2016 сс. село социальной-экономической сайдыытын» программатынан бириистэри атылаһы, эдэр специалисттарга тутуу маты-рыйааларын ылыы, улуустаагы, республикатаагы тэрээһиннэргэ РСМ биэри кирийдилэр.

Сайынны кэмгэ дьарыктаах буолууга, волонтердааһынна уонна сайынны кэмгэ оҕо-лор дьарыктаах буолуулары-гар туһуламмыт программа олобуран үлэ ытытылар. 2012 сылга бу программанан 20 ыччат хабыллан сайын үлэлээтэ. Сыл саҕатыгар үгэскэ кубулуйбут ыччат министерствота ытар республикатаагы Ыччат баала буолар. Нам ыччаттарын деле-гацията бу тэрээһингэ сылын айы актыыбынайдык кыттар. Сыл айы эдэр учууталлары кытта көрсүһүүлэр тэриллэл-лэр. «Сыл бастын специалиһа» конкурс тэрийэр туһунан учу-уталлар тыл көтөхпүттэрэ. Саас ыччаттар ырааһырдыы субоу-тунньуктарыгар уонна селону көбүрдүүгэ актыыбынайдык кытталлар. Улуу Кыайы күнүн көрсө ыччаттар «Свеча памяти» диян акцияга кыттан сэримгэ өлбүт буйуннар үтүө ааттарын үйэттигигэ кытталлар. Быйыл манньак акцияга 25 ыччат кы-тынына.

Нам селотугар ыччат хам-сааһына тэриллээриттэн быйыл аан бастаан «Остаться в живых» диян сайынны ыччат лааһыра тэриллбитэ. Кыттааччылар – 15-тэн 27-гэр диэри саастаах ыччаттар, барыта 10 киһи. Бу тэрээһин сыала – араас саас-таах уонна социальная өттүнэн араас статустаах ыччаттары түмэн кинилэр бииргэ буолуу-ларын ситиһии. 3 суукка уста-та бөлөх булугас өйгө уонна айылдааҕа тулуурдаах буолууга күрөстэстилэр. Үс күн устата оҕолор балыктаан о.д.а. аһыыр астарын булуна сырытылар. Түмүккэ бары кыттыбыттары туһунан сертификат ытытылар. «Саха-Селигер» Дальнай Восток форумугар биһиги село-бут бэрэстэбиитэлэ, НПК учу-утала О.М. Готовцева «Соноор» остуол оонньуутун тэниити иһин 400 тыһ. солк. грант ытытыла.

Сыл айы ытытылар «ЗО-Жигай вместе с нами» неформ-альной культура фестивалы-гар быйыл 600-тэн тахса ыччат кытынына. Фестивальга ыччаттар брейк, электро, ло-кинг үгүсүлэргэ күрэхтэстилэр. Кыайылааһын Кеша Со-фронов тахсан сүрүн бириһи-Х-Фрох 360 ылла. Село күнүгэр номчуо иккис сылын факеллаах хаамы тэрилиннэ. Быйыл ман-на 200 ыччат кытынына. Инниги-тин РФ атын республикаларын ыччаты кытта үлэлэһэр бэрэ-стэбиитэллэрин кытта бииргэ үлэлиир баалаахпыт.

Н.М. РЫКУНОВ ААТЫНАН БИБЛИОТЕКА ҮЛЭТЭ

«Ленскэй нэһилиэк» МТ

нэһилиэнньэтин, ааҕааччыларын кытта улуустаагы киин уон-на оҕо библиотеката үлэлиир. Библиотекага 7035 ааҕааччы сылдьар, 196710 кинигэ бэри-линнэ, 69226 киһи сырытта, 5835 киһи маассабай тэрээһиннэргэ кытынына. Кинигэтин фондата – 78 618.

Библиотекабытыгар ааҕаач-чыларга анаан хаһыат, суруна-ал саалата үлэлиир. Манна 2012 сылга 85 республиканскай уонна центральной хаһыат, сурунаал суруттарыбыт. Ол иһигэр 23 ха-һыат, 62 сурунаал.

Библиотека иһинэн үлэлиир биир интэриэстээхтэр кулуупта-ра «Логос» – бу билинин тургутар кулууп 1996 с. үлэтин сағалаан бу күнүгэ диэри ситиһиллээх-тик үлэлиир. Ааҕааччыларбыт ордук сөбүлээн, интэриэһиргээн оонньуулар «Брейн-ринг», «Что? Где? Когда?», «Умники и умницы» уонна кэнники кэмгэ «Толкуйдаа. Оонньоо. Кыай» оонньуулар.

Эр дьоннорго аналлаах «Бай-анай» кулууп быйыл үлэтин сағалаата. Бу кулууп булчутта-ры, балыксыттары түмэр уонна кулууп нөҕүө кинигэ, библио-текага сыһыарар сыаллаах.

Эдэр сурыйааччылар кулу-уптара «Кынат» саҕа сурыйар-га холоноор ыччаттары түмэр, айымныларын ырыталлар, көрсүһэллэр, үлэлэрин киэн эйгэҕэ таһаараллар.

Нэһилиэнньэҕэ быраабы көмүскүүр, тарҕатар сыалтан үлэлиир правовой информация киинин иһинэн «Правовед», «Эдэр быыбардааччылар кулу-уптара» үлэтин ситимнээхтик ыттар.

Бүгүнгү күнүгэ оҕо библио-текагыгар 25 тыһыычча кэригэ кинигэ баар, 65 араас хаһыаты уонна сурунаалы суруттары-быт. Оҕону кинигэ ааҕытыгар сыһыарар үгэс быһыытынан буолар улуустаагы уоланнар ааҕыылары быйыл төрдүс сылын ытытылына.

Конкурс кытыылаахтара бары энин араас омукар таҕа-һын таннан, үчүгэй баҕайытык туттан-хаптан араас омукар хоһооннорун, үгэлэрин аахты-лар, остуоруйаларын оонньоу-лар. Барыта 78 оҕо конкурс кы-тааччылары буолбуттарын туо-һулуур сертификат тутан, бөлөх ылан үөрбүттэрэ-көһүттэрэ.

Үстэ проект суруйан грант сүүйэн компьютер, ксерокс, сканер ытыллыбыт. Онтон ыла кыракий кинигэлэри бэйэбит таһаарарга холонобут. Холубур, Соловьева Айыы -Кюо «Рождается внезапно строка ...», Меркурьева Настя хоһооннорун сборнигы, Аҕа дойдуну сэримти-гэр анаммыт «Ким да умнулуб-бат, туох да умнулубат» диян оҕолор хоһооннорунан икки сборнигы, «Үтүө аргыстар» Нам сурыйааччылары - оҕолорго» диян библиографической ыйы-нык таһаартаабыппыт.

Быйыл эмиз төрдүс граммы-тын «Сделай выбор – откажись? Или осторожно: пивной алкого-лизм» диян темага ытытыбыт.

Сайын устата оҕолор сын-ньаланнарын көдүүстээхтик атааралларын туһугар анал программанан «Лето книжное будь со мной» үлэлээтибит. Ман-на уонтан тахса лааһыр, дет-скай площадка оҕолоро ааҕы күрүбэр кыттан анал тэтэрээккэ төһө элбэх кинигэни аахпытта-рын бэлиэтэнилэр.

Маны таһынан араас сору-дахтаах буклеттары толорду-лар: «Айылҕалыын алтыһан» И.Сосин кинигэтигэр, «Хоһоон түһүлгэтигэр» саха поэттарын хоһоонноругар, «Книги, с кото-рыны весело» Н. Носов, В. Дра-гунский, А. Гайдар кинигэлэ-ригэр.

Плакат уонна уруһуй күрэхтэригэр кытынылар. Үөдэй оҕолоро сайын туһу-нан хоһоон айыыга кыттаннар «Үтүө сайын кизэрдэ» сборник таһаартардылар.

Понедельник, 24 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.15 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброго здоровьица! 12+
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Неравный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженемся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Любопытная Варвара» 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Ночные новости «Городские пижоны»
00.25 Т/с «Задиры» 16+
01.30 Х/ф «Рождество» 16+
04.00 Т/с «24 часа» 16+

Вторник, 25 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброго здоровьица! 12+
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Неравный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости

Понедельник, 24 декабря

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.35 Т/с «Сваты-4» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Сваты-5» 12+
01.40 Девчата 16+
02.15 Вести+

Вторник, 25 декабря

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.35 Т/с «Сваты-4» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Сваты-5» 12+
00.40 Сваты. Жизнь без грима 16+
01.35 Вести+

Среда, 26 декабря

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.35 Т/с «Сваты-4» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Сваты-5» 12+
00.30 Сваты. Жизнь без грима 16+
01.30 Вести+

Четверг, 27 декабря

18.50 Давай поженемся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Любопытная Варвара» 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Ночные новости «Городские пижоны»
00.25 Т/с «Задиры» 16+
01.30 Х/ф «Рождество» 16+
04.00 Т/с «24 часа» 16+

Среда, 26 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброго здоровьица! 12+
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Неравный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженемся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Любопытная Варвара» 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Ночные новости «Городские пижоны»
00.25 Т/с «Задиры» 16+
01.30 Х/ф «Рождество» 16+
03.25 Т/с «24 часа» 16+

Четверг, 27 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброго здоровьица! 12+
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Неравный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости

Пятница, 28 декабря

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.35 Т/с «Сваты-4» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Сваты-5» 12+
00.40 Сваты. Жизнь без грима 16+
01.35 Вести+

Пятница, 28 декабря

05.00 Утро России
08.55 Мусульмане
09.05 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Кулагин и партнеры 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.15, 19.40 Вести-Москва
11.50 Т/с «Тайны следствия» 12+
13.50, 16.45 Вести. Дежурная часть
14.50 Т/с «Ефросинья. Таёжная любовь»
15.45 Т/с «Кровинушка»
17.35 Т/с «Сваты-4» 12+
20.30 Спокойной ночи, малыши!
20.40 Прямой эфир 12+
21.25 Т/с «Сваты-5» 12+
00.40 Сваты. Жизнь без грима 16+

Суббота, 29 декабря

05.00 Утро России
09.00 Джентльмены удачи
09.45, 11.10 Новогодние сваты 12+
11.00, 14.00, 20.00 Вести
11.45, 14.10 Т/с «Сваты-1» 12+
14.50 Т/с «Сваты-2» 12+
17.10 Танцы со звездами. Гала-концерт
20.25 Х/ф «Во саду ли, в огороде» 12+
00.00 Х/ф «Пряники из картошки» 12+

Воскресенье, 30 декабря

05.40 Х/ф «Добрая подружка для всех» 12+
07.35 Х/ф «Хорошо сидим!»
09.00 Смехопанорама
09.30 Утренняя почта
10.10 Сто к одному
11.00, 14.00, 20.00 Вести
11.10 Фокус-покус. Волшебные тайны
12.10, 14.10 Х/ф «В полдень на пристани» 12+
16.10, 20.25 Х/ф «Гюльчатай» 12+
00.00 Х/ф «Ночной гость» 12+

ца! 12+
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Неравный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженемся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с «Любопытная Варвара» 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Ночные новости «Городские пижоны»
00.25 Т/с «Гримм» 16+
01.10 Х/ф «Один прекрасный день» 16+
03.05 Х/ф «Мальчишки из календаря» 16+

Пятница, 28 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Доброго здоровьица! 12+
16.10 Т/с «Женский доктор» 16+
17.00 Т/с «Неравный брак» 16+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженемся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Клуб Веселых и Находчивых. Высшая лига. Финал 12+
23.50 Ночные новости «Городские пижоны»
00.15 Сверхновый Шерлок Холмс. «Элементарно» 16+
01.10 Х/ф «Приключения «Посейдона» 16+
03.35 Х/ф «Микки»

Суббота, 29 декабря

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35, 13.50 Женский журнал

24 декабря, понедельник

06:00 «Из архива ТВ»: Песни души (ТВ «Томпо») 6+
06:30 «Из архива ТВ»: Как родилась выставка (ТВ «Зырянка») 6+
07:00 «Саха сирэ»
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Якутия»
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
09:00 «Пропеллер» 12+
09:15 «Мой спорт» 6+
09:45 «Беседы о вечном» 6+
10:00 «Моя Якутия» 16+
10:30 «Тыя сирэ» 6+
11:00 «Сага сирэ-Якутия»
11:15 «Тарбаахталыны астыаха» 6+
11:45 «Дума о природе» (ТВ «Спектр») 6+
12:15 «Специальный репортаж» программа корпункта НВК «Саха» в Москве 12+
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир 6+
13:30 «Сага сирэ-Якутия»
14:00 «Т.О.К.» телевизионный кураһ 6+
15:00 «ТВ архыбыттан»: Чымайыклар олоху үгүргэр («Майа» ТВ) 6+
15:30 «ТВ архыбыттан»: Саха музыкатын аҕата («Панорама» ТВ) 6+
16:00 «Возвращение Шерлока Холмса» х/с 16+
17:00 «Время молодых» («Томпо» ТВ) 6+
17:30 «Хотугу сулус»: Олонго эйгэтэ 0+
18:00 «Сага сирэ»
18:15 «Якутия — наш общий дом» Закрытие года Единения 1 часть 12+
18:45 «Күнчээн»: Ымыычаан 0+
19:00 «Якутия»
19:15 «Якутия — наш общий дом» Закрытие года Единения 2 часть 12+
19:45 «Бизнес-формула»
20:00 «Сага ырыа» 6+
20:30 «Сага сирэ»
21:00 «Биликчээн» 0+
21:15 «Харах далгыар» аһаҕас эфиргэ ток-шоу 6+
22:15 «Якутия»
22:30 «Я-стильный» 12+
23:00 «Жизнь прекрасна!» 6+
24:00 «Сага сирэ»
00:30 «Сага ырыа» 6+
01:00 «Саха санаата» 12+
01:30 «Көрдүм ини, ийиттим ини...» 6+
02:00 «Якутия»
02:15 «Десятое королевство» х/ф 2 серия 12+
03:55 «Мужская интуиция» х/ф 16+

25 декабря, вторник

09.45 Жизнь здорово! 12+
10.55 Модный приговор
12.10 Время обедать!
12.55 Дешево и сердито
14.00 Другие новости
14.25 Понять. Простить 12+
15.15 Две жизни Всеволода Абдулова
16.10 Х/ф «Новогодний детектив» 12+
18.00 Вечерние Новости
18.50 Давай поженемся! 16+
19.50 Поле чудес
21.00 Время
21.30 Т/с «Где? Когда?»
23.00 Вечерний Ургант 16+
23.55 Т/с «После школы» 12+
01.00 Мульти личности
01.25 Х/ф «Хороший год» 16+
03.30 Голос. Финал. Прямой эфир 12+

Воскресенье, 30 декабря

06.00, 10.00, 12.00, 15.00 Новости
06.10 Секретная служба Санты
06.30 Х/ф «За двумя зайцами»
08.00 Х/ф «Операция «С новым годом!» 16+
11.00 Голос. На самой высокой ноте 12+
12.15 Голос. Финал 12+
14.25 Зима в Простоквашино
14.40 Каникулы в Простоквашино
15.15 Х/ф «Бедная Саша»
17.05 Кто хочет стать миллионером?
18.40 Церемония вручения национальной премии «Золотой граммофон» 12+
21.00 Воскресное «Время». Итоги года
22.10 Церемония вручения национальной премии «Золотой граммофон». Продолжение 12+
23.25 Познер 16+
00.25 Х/ф «Смерть негодяя» 16+
02.40 Х/ф «Серебряная стрела» 16+
05.00 Х/ф «С Рождеством, от всего сердца!»

РОССИЯ 2

Понедельник, 24 декабря

11.15, 13.45 Все включено 16+
12.10, 08.50 Моя планета
12.35 В мире животных
13.05, 15.00, 22.10 Вести-спорт
13.15 Моя рыбалка
14.40, 17.40, 08.35 Вести.ру
15.10 Х/ф «Господа офицеры. Спасти императора» 16+
17.10 «Наука 2.0. Большой скачок». Композит. Крепче стали
18.00 Местное время. Вести-Спорт
18.30 Х/ф «Зона высадки» 16+
20.25 Смешанные единоборства. Международный турнир. Шамиль Зауров (Россия) против Юхи-Пекки Вайникайнена (Финляндия). Из Махачкалы 16+
22.25 Волейбол. Кубок России. Мужчины. «Финал шести». «Динамо» (Москва) - «Губерния» (Нижегород)
00.15 Т/с «Улицы разбитых фонарей. Менты-4» 16+
04.40 Х/ф «Карточный долг» 16+
06.30 Вечная жизнь 16+
08.10 Х/ф «Защитник» 16+
10.40 Рейтинг Баженова. Законы природы

Вторник, 25 декабря

11.00, 13.40 Все включено 16+
11.50 «Вопрос времени». Торговля будущего
12.20, 09.55 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00, 22.10, 04.25 Вести-спорт
13.10 Диалог
14.40, 17.40, 07.55 Вести.ру
15.10 Х/ф «Зона высадки» 16+
17.10 «Приключения тела». Испытание страхом
18.40 Х/ф «Снайпер 4» 16+
20.25 Профессиональный бокс. Вячеслав Глазков (Украина) против Тора

Хамера (США), Томаш Адамак (Польша) против Стива Каннингема (США)
22.25 Волейбол. Кубок России. Мужчины. «Финал шести». «Динамо» (Москва) - «Губерния» (Нижегород)
Из Белгорода
00.15 Т/с «Улицы разбитых фонарей. Менты-4» 16+
04.40 Х/ф «Карточный долг» 16+
06.30 Вечная жизнь 16+
08.10 Х/ф «Защитник» 16+
10.40 Рейтинг Баженова. Законы природы

Среда, 26 декабря

11.10, 13.40 Все включено 16+
12.05 Ураган Сэнди 16+
13.00, 15.00, 18.00, 23.10 Вести-спорт
13.10 Язь против еды
14.40, 17.40, 08.10 Вести.ру
15.10 Х/ф «Карточный долг» 16+
17.10 «Наука 2.0. Программа на будущее». Абсолютный контроль над телом
18.10 Золото нации
18.40 Х/ф «Защитник» 16+
20.25 Большой тест-драйв со Стилливаным
21.15 Смешанные единоборства. BELLATOR. Лучшее 16+
23.25 Хоккей России
23.55 Хоккей. Молодежный чемпионат мира. Россия - Словакия. Из Уфы
02.10 Т/с «Улицы разбитых фонарей. Менты-4» 16+
05.10 Полигон
05.40 Футбол. Чемпионат Англии. «Сток Сити» - «Ливерпуль»
07.40 Рейтинг Баженова. Человек для опытов
08.25 Моя планета
09.00 Хоккей. КХЛ. СКА (Санкт-Петербург) - ЦСКА

Четверг, 27 декабря

11.05, 13.40 Все включено 16+
11.55 «Наука 2.0. Большой скачок». Воздушная безопасность
12.25 Моя планета
13.00, 15.00, 17.45, 00.45, 05.20 Вести-спорт
13.10 Рейтинг Баженова.

Человек для опытов
14.40, 17.25, 08.40 Вести.ру
15.10 Х/ф «Снайпер 4» 16+
16.55 FAQ
17.55 Золото нации
18.25 Х/ф «Карточный долг» 16+
20.20 Полигон
21.20 Х/ф «Господа офицеры. Спасти императора» 16+
23.25, 07.25 «Удар головой». Футбольное шоу
00.55 Хоккей. КХЛ. «Нефтехимик» (Нижекамск) - «Ак Барс» (Казань)
03.15 Т/с «Улицы разбитых фонарей. Менты-4» 16+
05.35 Х/ф «Война Логана» 16+
08.55 Хоккей. КХЛ. «Северсталь» (Череповец) - «Динамо» (Рига)

Пятница, 28 декабря

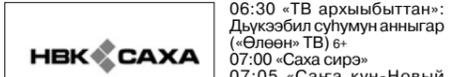
11.05, 13.40 Все включено 16+
11.55 «Наука 2.0. Большой скачок». Воздушная безопасность
12.25, 08.20 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00, 23.40, 05.10 Вести-спорт
13.10 Полигон
14.40 Вести.ру
15.10 Х/ф «Защитник» 16+
16.55 «Наука 2.0. Большой скачок». Микропроцессоры
17.30, 07.20 ВЕСТИ.ru. Пятница
18.10 Х/ф «Иностранец-2. Черный рассвет» 16+
20.00 «Прыжок из космоса». Специальный репортаж
21.50 Х/ф «Война Логана» 16+
23.55 Хоккей. Молодежный чемпионат мира. Россия - США. Из Уфы
02.10 Т/с «Улицы разбитых фонарей. Менты-4» 16+
05.25 Волейбол. Кубок России. Мужчины. «Финал шести». 1/2 финала. Из Белгорода
07.50 «Вопрос времени». Робот, будь человеком!
08.55 Хоккей. КХЛ. Хоккей. «Авангард» (Омская область) - «Торпедо» (Нижегород)

Суббота, 29 декабря

11.00, 14.15, 08.50 Моя планета
13.00, 15.00, 18.10, 23.35, 05.15 Вести-спорт
13.15 ВЕСТИ.ру. Пятница
13.45 Диалог
14.30 В мире животных
15.15, 07.25 Индустрия кино
15.45 Х/ф «Война Логана» 16+
17.35 Строители особого назначения. Морские ворота державы
18.25 Задай вопрос министру
19.00 Джеймс Кэмерон. По следам Моисея 16+
21.05 Х/ф «Солдат Джейн» 16+
23.55 Хоккей. Молодежный чемпионат мира. Россия - Германия. Из Белгорода
07.55 Ураган Сэнди 16+

Воскресенье, 30 декабря

11.00 В мире животных
11.25, 14.45, 07.30 Моя планета
13.00, 14.55, 17.25, 23.15, 04.30 Вести-спорт
13.15 Моя рыбалка
14.30 Язь против еды
14.10, 10.30 Рейтинг Баженова. Законы природы
15.10 Страна спортивная
15.35 Х/ф «Иностранец-2. Черный рассвет» 16+
17.40 АвтоВести
17.55 Полигон
18.25 Биатлон. «Рождественская гонка звезд». Из Германии
20.55 Хоккей. КХЛ. «Динамо» (Москва) - ЦСКА.
23.25 Футбол. Чемпионат Англии. «Эвертон» - «Челси»
01.30 Профессиональный бокс. «Возвращение чемпиона». Олег Маскаев (Россия) против Оуэна Бека (Ямайка).
04.45 Картавый футбол
05.05 Х/ф «Солдат Джейн» 16+

24 декабря, понедельник

06:30 «ТВ архыбыттан»: Музыкальная сказка («Панорама» ТВ) 6+
07:00 «Саха сирэ»
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Якутия»
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
09:00 «Пропеллер» 12+
09:15 «Мой спорт» 6+
09:45 «Беседы о вечном» 6+
10:00 «Моя Якутия» 16+
10:30 «Тыя сирэ» 6+
11:00 «Сага сирэ-Якутия»
11:15 «Тарбаахталыны астыаха» 6+
11:45 «Дума о природе» (ТВ «Спектр») 6+
12:15 «Специальный репортаж» программа корпункта НВК «Саха» в Москве 12+
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир 6+
13:30 «Сага сирэ-Якутия»
14:00 «Т.О.К.» телевизионный кураһ 6+
15:00 «ТВ архыбыттан»: Чымайыклар олоху үгүргэр («Майа» ТВ) 6+
15:30 «ТВ архыбыттан»: Саха музыкатын аҕата («Панорама» ТВ) 6+
16:00 «Возвращение Шерлока Холмса» х/с 16+
17:00 «Время молодых» («Томпо» ТВ) 6+
17:30 «Хотугу сулус»: Олонго эйгэтэ 0+
18:00 «Сага сирэ»
18:15 «Якутия — наш общий дом» Закрытие года Единения 1 часть 12+
18:45 «Күнчээн»: Ымыычаан 0+
19:00 «Якутия»
19:15 «Якутия — наш общий дом» Закрытие года Единения 2 часть 12+
19:45 «Бизнес-формула»
20:00 «Сага ырыа» 6+
20:30 «Сага сирэ»
21:00 «Биликчээн» 0+
21:15 «Харах далгыар» аһаҕас эфиргэ ток-шоу 6+
22:15 «Якутия»
22:30 «Я-стильный» 12+
23:00 «Жизнь прекрасна!» 6+
24:00 «Сага сирэ»
00:30 «Сага ырыа» 6+
01:00 «Саха санаата» 12+
01:30 «Көрдүм ини, ийиттим ини...» 6+
02:00 «Якутия»
02:15 «Десятое королевство» х/ф 2 серия 12+
03:55 «Мужская интуиция» х/ф 16+

26 декабря, среда

10:15 «Волшебные сны»
Музыкальная сказка («Панорама» ТВ) 6+
11:00 «Сага сирэ-Якутия»
11:15 «Воп appetit-club» 6+
11:45 «Кердүм ини, ийиттим ини...» 6+
12:15 «Күнчээн» 0+
12:30 «Жизнь прекрасна!» прямой эфир 6+
13:30 «Сага сирэ-Якутия»
14:00 «ТВ архыбыттан»: Эмчит урдук аналаныан («Сунтаар» ТВ) 6+
14:30 «ТВ архыбыттан»: Дьонум сэрэгэм туһугар («Бэрдигэс» ТВ) 6+
15:00 «ТВ архыбыттан»: Хотугу Чэпигэрийэ урууната («Маарыкчаан» ТВ) 6+
15:30 «ТВ архыбыттан»: Аҕа кураһ («Нам» ТВ) 6+
16:00 «Возвращение Шерлока Холмса» х/с 16+
17:00 «Эн-миндэспэппит...» Ванчугатар интернациональной дьиз-кэргэн 6+
17:30 «Геван» 6+
18:00 «Сага сирэ»
18:15 «Куну кытта кулсабин» Аркадий Новиков 65 сааһыгар («Майа» ТВ) 6+
18:45 «Күнчээн»: Кулэмэн 0+
19:00 «Якутия»
19:15 «Сэргэ» 12+
20:00 «Сага ырыа» 6+
20:30 «Сага сирэ»
21:00 «Биликчээн» 0+
21:15 «Цена успеха» Прямой эфир 12+
22:15 «Якутия»
22:30 «Моя Якутия» 16+
23:00 «Жизнь прекрасна!» 6+
24:00 «Сага сирэ»
00:30 «Сага ырыа» 6+
01:00 «Воп appetit-club» 6+
01:30 «Кинозавод» 12+
02:00 «Якутия»
02:15 «Десятое королевство» х/ф 3 серия 12+
03:55 «Полтора рыцаря» х/ф 16+

28 декабря, пятница

06:00 «Из архива ТВ»: Нижнеколымская заимка (ТВ «Черский») 6+
06:30 «Их архива ТВ»: По жизни одной дорогой (ТВ «Момма») 6+
07:00 «Сага сирэ»
07:05 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Якутия»
08:05 «Сага күн-Новый день» 6+
09:00 «Открытая партия» 6+
09:45 «Тохтоо, тапта түгэн» («Розовая чайка» ТВ) 6+
10:00 «Чэпигээн» 6+
11:00 «Сага сирэ-Якутия»
11:15 «Дума о природе» («Спектр» ТВ) 6+
11:45 «Күнчээнгэ ээрдэ» 0+
12:00 «Хотугу сулус»: Олонго эйгэтэ 0+
12:30 «Жизнь прекрасна!» 6+
13:30 «Сага сирэ-Якутия»
14:00 «ТВ архыбыттан»: Кинигэни кытта үйэлэри унуор («Майа» ТВ) 6+
14:45 «ТВ архыбыттан»: Алаһтан арчыланан («Бэрдигэс» ТВ) 6+
15:00 «ТВ архыбыттан»: Түмүк нэһилийгэр биир күн («Нурба» ТВ) 6+
15:30 «ТВ архыбыттан»: Убулуйдуох туһугар кэспээнэ («Таатта» ТВ) 6+
16:00 «Возвращение Шерлока Холмса» х/с 16+
17:30 «Измаиловское братство» («Чароит» ТВ) 6+
18:00 «Сага санаата» 12+
18:15 «Сүүрбэ сүл ырыа аргыстаах» («Кэбээйи» ТВ) 6+

29 декабря, суббота

07:00 «Сага күн-Новый день» прямой эфир 6+
08:00 «Сага күн-Новый день» 6+
09:00 «Беседы о вечном» 12+
09:15 «Пропеллер» 12+
09:30 «Мой спорт» 6+
10:00 «Аал-луук мас»: Уус кыыта 6+
10:15 «Дом на Севере» 6+
10:30 «Сага дьылы көрсүү» («Өлөөн» ТВ) 6+
11:00 «Харах далгыар» 12+
12:00 «Норутум кэскилин туһугар» Василий Коновов төрөөбүтэ 100 сылыгар 6+
12:30 «Жизнь прекрасна!» 6+
13:30 «SVFU live» 6+
14:00 «Делаем сами новогодние украшения» (ТВ «Зырянка») 6+
14:30 «Аал-луук мас»: Айааччы — тымтык, айааччы — чүмэчи... Иккис чааһа 6+
15:00 «Сага дьылы хайдах көрсөбүт?» («Хотун Булүү» ТВ) 6+
15:30 «Олох көмүс күһүнэ» «Сунтаар» ТВ 6+
16:00 «ТВ-спорт»: Саха республикатын хапсабайга Федерациятын кубоугар хамаанданан күрэхтэни 6+

ИП Федотов Р.Е.

Официальный дилер крупнейших шинных заводов России
Омскшина, Волжский шинный завод, Ярославский шинный завод, Нижнекамский шинный завод, Матадор.

ВОЛТАЙР-ПРОМ
Волжский
шинный завод

Реализуем:

По специальной цене!

Сельхозшина 11,2-20 (Ф-35) МТЗ перед. - 6 950 р.
Сельхозшина 15,5-38 (Ф-2АД) 8-ми слойный МТЗ зад. - 16 950 р.
Сельхозшина 15,5-38 (Ф-2АД) 10-ти слойный МТЗ зад. - 18 000 р.

ОмскШина

Сельхозшина 6,00-16 (Л-225) Т-16, Т-25 перед.- 2 850 р.
Сельхозшина 8,3-20 (В-105А) Т-40, ЛТЗ-60 перед. - 6 200 р.
Сельхозшина 9,5-32 (В-110/DN-104В) Т-16, Т-25 зад.- 12 000 р.
Сельхозшина 13,6-38 (Я-166) Т-40, ЛТЗ-60 зад. 14 500 р.

ЯРОСЛАВСКИЙ ШИННЫЙ ЗАВОД

Автошина 215/90-15С (Я-245) УАЗ - 3 500 р.
Автошина 215/90-15С (Я-192) УАЗ - 4 000 р.
Автошина 235/75 R15 (Я-569) УАЗ - 4 650 р.
Автошина 235/75 R15 (ОИ-506) УАЗ - 4 450 р.
Автошина 235/75 R15 (Matador MP50) УАЗ - 5 900 р.
Автошина 225/70 R16 (Matador MP50) УАЗ - 6 200 р.
Автошина 235/70 R16 (Matador MP50) УАЗ - 6 800 р.
Автошина 225/75 R16 (Я-435А «Медведь») УАЗ - 4 100 р.
Автошина 225/75 R16 (КАМА-219) УАЗ - 4 250 р.

НИЖНЕКАМСКИЙ ШИННЫЙ ЗАВОД

Автошина 8.25 R20 (У-2) ГАЗ-53 - 6 900 р.
Автошина 9.00 R20 (О-40 БМ-1) ЗИЛ, КАМАЗ - 9 000 р.
Автошина 10.00 R20 (И-281) КАМАЗ - 13 650 р.
Автошина 10.00 R20 (КАМА-310) КАМАЗ - 13 650 р.
Автошина 11.00 R20 (КАМА-310) КАМАЗ, СУПЕРМАЗ - 14 200 р.
Автошина 12.00 R20 (КАМА-310) МАЗ - 16 850 р.
Автошина 14.00-20 (ОИ-25) УРАЛ - 21 000 р.
Автошина 1220x400-533 (И-П184) КАМАЗ-4310 - 21 800/22 800 р.
Автошина 425/85 R21 (О-184) КАМАЗ-43114/43118 - 31 500 р.
Автошина 425/85 R21 (КАМА-1260) КАМАЗ-43114/43118 - 33 300 р.

Работаем по наличному и безналичному расчету.

Предоставляем кредит по 1 документу через АТБ и Альфа Банк.

Наш адрес: п. Нижний-Бестях, ул. Ленина, 23 магазины «КАМАЗ, МТЗ», «Автозапчасти»
Режим работы: с 8.00-21.00 без перерывов и без выходных.
тел: 8 (41143) 47-256, сот: 8-914-100-37-48, 8-924-468-00-38

ЫҤЫРЭХ ТЫПТАР

Күндү, таптыр саамы кыра балтыбытын **КОРНИЛОВА ВЕРА АФАНАСЬЕВНА** Н.М. Рыкунов аатынан киин библиотека 75 сыллаах үбүлүөйүнөн уонна Эн бэйэн талбыт идэтинэн улуустаагы библиотекага өр сылга үтүө суобастаахтык сырабын бэйэрэн туран үлэһэбитин үрдүктүк сыаналанан «Саха республикатын культураны туйгуна» аат ингариллибинэн эбэрдэлибит, Эйигинэн киэн туттабыт!

Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, уолаттарын, кэргэнин тапталларынан уйдаран уһундук, дьоллоохтук олоҕор. Эйигин кытары сырдык санаа, үөрүү, дьол эрз аргыстаастын.

Эбэрдэлиилэр биһиргэ төрөөбүттэрин, племянниктарын Намтан, Покровскайтан, Уулаах-Аантан, Дьокуускайтан, Уус-Алдантан

Үөдэй орто оскуолатыгар биһиргэ үөрэммит доҕорбутун, күндүтүк саныыр дьүөгэбитин **МАРИЯ ИВАНОВНА МАТВЕЕВНА** олоҕун кэрэ-бэлиэ кэрдиинэн, 50 саакын туолбут алгыстаах дьоро күнүнэн дууһалыын долгуйан, санаалыын сандаран туран итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Бу олоҕун орто омурҕаныттан саҕалаан Эн олоххор саҕа сырдык санаа сыдыаайдын, эрэл кыыма эңгэрдэстин, чэгион турук кэккэлэстин, ил-эйэ, нус-хас олох тосхойдун! Баҕарабыт Эһиэхэ күннээри олох үгүс үөрүүтүттэн тымаллар Дьолу, Доруобуйаны, Уйгуну!

Эбэрдэни кытары Үөдэй орто оскуолатын 1980 с. бүтэриит биһиргэ үөрэммит доҕотторун аатарыттан Н.Д. Жиркова

Күндү ийэбитин, эбэитин, эдьийибитин, санаспытын, үлэ ветеранын **СИДОРОВА ЗОЯ НИКОЛАЕВНА**, «Саха сирэ-Россия 380» юбилейнай бэлиээнэн бэлиэтэммикинэн истинник эбэрдэлибит!

Көбөкөн балыһаҥаҥар өр сыллаах энкилэ суох үлэҥ, нэһилиэк, улуус общественнай олоҕор актыбыһнай үлэҥ үрдүктүк сыаналамгытынэн киэн туттабыт. Баҕарабыт доруобуйаны, уһун дьоллоох олоҕу!

Өбөлүрү, кийииттэрин, күтүөтүн, сиэннэрин, Новосирскайтан балтын Зоя Мухина дьиз кэргэни, Намтан, Дьокуускайтан Находкиннар, Петровтар, Софроновтар

Күндү кэргэммин, арабытын, эһэбин **НИКОЛАЙ НИКОЛАЕВИЧ ПЕСТРЯКОВУ** 55 саакын туолбукунан ис сүрэхпиттэн үөрөн-көтөн туран итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Мэлдьи субэ-ама, күүс-көмө, өйбүл-тирэх буоларгар мунҕура суох махтанан туран чэгион-чэбдик сылдыаргар, дьон-сэргэ ортоҕутар үөрэ-көтө, дьиз кэргэнин, чугас дьонун тапталларын угуттанан дьоллоохтук, уһундук олоҕорго баҕарабыт.

Эбэрдэни кытта кэргэнин, уолаттарын, кыһынын, күтүөтүн, сиэнин

Күндү балтыбытын, эдьийибитин, улуустаагы киин библиотека информациянай-методический отделын сэбиэдиссэйэ **ГОГОЛЕВА РАИСА АЛЕКСЕЕВНА** 50 саакын туолбут үөрүүлээх күнүнэн, өр сыллаах сыраллаах үлэҥ үрдүктүк сыаналанан «Отличник культуры РС(Я)» дьон үрдүк ааты ылбыккынан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Үлэтинэн кынаттанан, кыһынын тапталыгар бигэни, чугас дьонун өйбүллэригэр тирээн, эйэлээх истин дьүөгэлэрин сылаас сыһаннарыгар угуттанан, биһиргэ үлэлиир коллегаларын ытыктабылларын, өйдөбүллэринэн күүс ылан өссө да өр кэм-нэргэ айа-гута үрдүк чыпчааллары дабайан дьоллоохтук олоҕорго баҕа санаа бастынын тирдэбит!

Кураттан эдьийин Мария Алексеевна, убайын Степан, Уус-Алдантан Люба, Петр Петуховтар, Хамаҕаттан Алексей, Анастасия Гоголеваттар, Максим, Мария Гоголеваттар, 2 Хомустаахтан Юрий, Ульяна Гоголеваттар уонна бары сиэн бырааттарын, балыстарын

Күндү убаастыыр дьүөгэбитин, Николай Рыкунов аатынан улуустаагы библиотека информациянай-методический отделын сэбиэдиссэйин **ГОГОЛЕВА РАИСА АЛЕКСЕЕВНА** үйэ аҕардаах үөрүүлээх үбүлүөйүнөн уонна түбүктээх үлэҥ түмүктөнөн, сыраллаах үлэҥ сыаналанан «Саха республикатын культураны туйгуна» буолбукунан ис сүрэхпиттэн үөрөн туран истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт Эһиэхэ сахабыт алмаһынын кытаанах доруобуйаны, дьиз кэргэнгэр этэнгэ буолуону, өссө да уһундук айымнылаахтык үлэли-хамсыы, айа-гута сылдыаргар! Дьол-сэргэ суолланан, алгыс аартыктанан уһун үйэлээн, күүстээх санааҥ олоххо тирэх буола турдун, аймах-билэ дьонун, эрэллээх доҕотторун ортолоругар үөрэ-көтө сырдыт дьон баҕа санаабыт бастынын, ыра санаабыт үтүөтүн Эһиэхэ аныбыт, алгыс баһын сыалыбыт.

Оскуолаҕа биһиргэ үөрэммит дьүөгэлэриҥ

Убаастыыр, ытыктыыр дьүөгэбитин, Аппааны олохтообун **ЕКАТЕРИНА ПАХОВОМНА ФЕДОРОВА** 70 саакын сүһүбүг үрдүгэр сүүрү сылдьан, үрдүк үөрүүтүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт чэгион-чэбдик доруобуйаны, уһун дьоллоох олоҕу, өбөлүрү, сиэннэриҥ тапталларынан уйдаран баҕа санаабытын этэбит, алгыспытын аныбыт.

Эбэрдэни кытта Римма Васильевна, Иннокентий Петрович Федоровтар

Убаастыыр кэргэммин, өбөбүтүн, биһиргэ төрөөбүт эдьийибитин, РФ орто уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитин, Саха республикатын үөрэҕиритин туйгунун, Саха республикатын Президентин иһинэн тэриллибит национальнай «Барҕары» фондун 2004 сыллаах стипендиатын, «Модут нэһилиэтин сайдыытыгар үтүөлэрин иһин» бэлиэ хаһаайкатын, Модут орто оскуолатын английскай тылын учууталын, оворол научнай уопастыбаларын салайааччытын **КОРЯКИНА АНАСТАСИЯ ГРИГОРЬЕВНА** иккис төгүлүн Саха республикатын Президентин иһинэн тэриллибит национальнай «Барҕары» фонда стипендиата буолбукунан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

22 сыл устата оскуола оворолун, учууталларын научнай-методическай таһымнара үрдүүрүгэр ситимнээхтик үлэлэстин. Бириэмэни аахсыбакка, сылайары-эһэйри биллимэккэ өрө туһата дьон үлэлэтин: 15 оҕону российскай таһымна кытыннарар 9 оҕону призёр, 6 оҕону дипломант гына үүннэрдин. Биһиги Эн ситиһилэргиттэн киэн туттабыт, холобур онгостобут. Баҕарабыт күндү киһибиһиргэ чэгион доруобуйаны, үлэ-хамнаска ситиһилэри, эдэрди эрчими, дьиз кэргэнгэр дьолу-соргуну.

Кэргэнин Алексей, ийэҥ Мария Амбросьева, аҕаҥ Григорий Николаевич, бырааттарын Николай, Петр, Григорий, балтыларын Татьяна, Розалия, племянниктарын

Күндү балтыбын, эдьийибитин, Никольскай начальнай оскуолатын директорун, учууталын, РФ үөрэҕиритин туйгунун **ШАДРИНА МАРФА ИВАНОВНА** төрөөбүт күнүнэн — 55 саакын уонна «Нам улууһун Ытык киһитэ» үрдүк ааты ылбыккынан истинник эбэрдэлибит!

Талан ылбыт түбүктээх үлэҕэр үрдүк ситиһилэри, Эн киэн билииги, үлэ-хамныҥ биһиргэ идэлээхтэргэр сырдык ыйыннык буола турдун! Баҕарабыт дьиз кэргэнгэр илээх дьоллоох олоҕу, кытаанах доруобуйаны. Бары ыалласпатын, санаабытын сатаннын, толкуйдаабытын тобулунун дьон алгыспытын аныбыт!

Аймактарын Шадринар дьиз кэргэттэрэ

Убаастыыр балтыбытын, 1 Хомустаах орто оскуолатын үрдүкү категориялаах саха тылын уонна литературатын учууталын **ТОМСКАЯ АЛЕНА АЛЕКСЕЕВНА** «Саха республикатын үөрэҕиритин туйгуна» бэлиээнэн наҕараадаламмыккынан ис сүрэхпиттэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

25 сыл талан ылбыт идэтинэн бэринилээхтик үлэлэстин. Саха тылын умсулҕаныгар үгүс элбэх оҕону угуйдун, үөрэххэ, билиигэ-көрүүгэ кынаттаатын. Баҕарабыт күндү киһибиһиргэ саха алмаһынын кытаанах доруобуйаны. Түбүктээх үлэҥ инникитин даҕаны үтүө түмүктэрдээх буоллун, үтүө санааҥ уостубатын. Дьиз кэргэнгэр дьолу-саргыны, уйгу-быйан олоҕу, этэнгэ буолууну баҕарабыт.

Модуттан убайын Алексей, саҕаһын Анастасия Корякиннар, Аппааныттан быраатыҥ Прокопий, балтын Парасковья, күтүөтүн Петр

Тапталлаах кэргэммин, ийэбитин, эбэбитин, үлэ ветеранын **КРИВОШАПКИНА КЛАВДИЯ НИКОЛАЕВНА** 55 саакын туолар өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамныҥ, сүбэн-амаҥ иһин ис дууһабыттан махтанабыт. Күндү, үтүө-мааны киһибиһиргэ баҕарабыт күн сиригэр баар бары кэрэни, уһун олоҕу, туйгун доруобуйаны. Бар дьонун убаастабылыгар, тапталыгар уйдаран этэнгэ сылдьан өрүү тирэх, өйбүл буола тур.

Кэргэнин, уолун, кийитин, сиэнин

Истинник саныыр, убаастыыр дьүөгэбитин, Намнаагы поликлиника үрдүк категориялаах терапевт бырааһын **МИХАЙЛОВА РОЗА МИХАЙЛОВНА** «Российскай Федерация доруобуйа харыстабылын туйгуна» буолбутунан итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт Эһиэхэ уонна Эн дьиз кэргэнгэр кытаанах доруобуйаны, үлэ-хамнаска үрдүк ситиһилэри, санаттан саҕа дабайылары, дьолу-соргуну! Амарак санаа аргыстаастын, үтүө санаа үөмэхтэстин, кэрэ санаа кэккэлэстин!

Дьүөгэлэриҥ Людмила, Августа

Улуус биология, география учууталларын методхолбоһугун салайааччытын, Нам 1 №-дээх орто оскуолатын директорун үөрэх чааһыгар солбуйааччытын, «Россия чулуу учуутала» грант хаһаайынын, биология учуутала **АГУНОВА-СТРУЧКОВА АНИСИЯ ИЛГАРИОНОВНА** «Саха республикатын үөрэҕиритин туйгуна» аат ингариллибинэн итиитик-истинник эбэрдэлибит!

Баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, дьиз кэргэнгэ этэнгэ буолууну, куруутун бу күрдүк эрчимнээхтик элбэх идеялардаах санаттан саҕаны арыян, тулаһыыр эйгэҥи сырдатан үөрөн-көтөн үлэли-хамсыы сырыт!

Улуус биология, география, химия учууталлара, ВТК коллектива, 1 №-дээх НСОШ биһиргэ үлэлиир методхолбоһук учууталлара

Уважаемые коллеги и жители Намского улуса!

Одна из крупнейших на Дальнем Востоке страны энергокомпаний – ОАО АК «Якутскэнерго» – 22 декабря отметит свой 50-летний юбилей.

В преддверии предстоящего праздника – Дня энергетика с гордостью делимся показателями, с которыми предприятие встречает Новый год.

Филиал Центральные электрические сети является структурным подразделением ОАО АК «Якутскэнерго», включающим в себя:

- 10 улусов нашей республики – Амгинский, Горный, Мегино-Кангаласский, Намский, Таттинский, Томпонский, Усть-Алданский, Усть-Майский, Хангаласский, Чурапчинский, в каждый из которых обеспечивается транспортировка электроэнергии;
- 1030 высококвалифицирован-

ных специалистов;

- линии, протяженностью 11137,3 км, пропускающие электроэнергию всех классов напряжений;
- 2232 трансформатора общей мощностью 868,49 МВА;
- 60000 потребителей электроэнергии, обеспеченных теплом и уютом.

В Намском улусе РС(Я) выполнен капитальный ремонт магистральных линий напряжением 35-10кВ: Л-37 Радиоцентр-Намцы, Л-Тастах, Л-Хатырык, Л-Тастах отп. Салбанцы, Л-Никольцы и др.

Хозяйственным способом силами бригад Намского РЭС выполнена реконструкция РС 10/0,4 кВ с заменой существующего провода на провод марки СИП в селе Салбанцы Намского улуса РС(Я), а также выполнена оптимизация сетей с выносом ВЛЭП за территории социально-значимых жилых объектов.

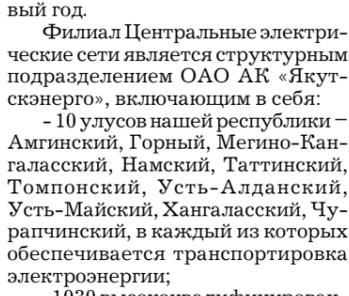
Центральные электрические сети плодотворно сотрудничают с администрацией района и с главами поселений Намского улуса, также проводятся мероприятия по технологическому присоедине-

нию к электрическим сетям новых жилых микрорайонов для улучшения качества электроэнергии и возможности подключения новых потребителей.

В конце 2013 года ОАО «ФСК ЕЭС» (Открытое акционерное общество «Федеральная сетевая компания Единой энергетической системы») завершит строительство линии «Нерюнринская ГРЭС – Томмот – Майя» - так появится технологическая связь между Центральным и Южным энергорайонами Якутии и с единой энергетической системой Дальнего Востока, определяя важное место в структуре энергетической отрасли Республики Саха (Якутия).

Поздравляя Вас с 50-летием ОАО АК «Якутскэнерго», с Днем Энергетика и с наступающим Новым 2013 годом, коллегам желаю – высоких достижений, творческих успехов и семейного благополучия, нашим потребителям – личного счастья и всех жизненных благ!

С уважением, директор Центральных электрических сетей ОАО АК «Якутскэнерго» Захаров Александр Афанасьевич

ТУРИСТИЧЕСКАЯ ФИРМА
СахаМедТур

ПРИГЛАШАЕМ НА НОВЫЙ ГОД И РОЖДЕСТВО В ПЕКИНЕ!!!
14000 руб. (заезды 27.12., 29.12., 03.01., 05.01.13)

ЭКСКЛЮЗИВНЫЙ НАЗЕМНЫЙ ТУР В КНР
37500 руб. все включено!!! (Отель 5*+экскурсии+шопинг)

МАКСИМУМ УДОВОЛЬСТВИЙ МИНИМУМ ЗАТРАТ!!!
Подари себе лето!!! Тенерифе, Санья, Таиланд, Бали, Вьетнам, Маврикий, Шри-Ланка, Мальдивы, Сейшелы, Куба, Доминикана

ЛЕЧЕНИЕ И ОТДЫХ В РОССИИ И ЗА РУБЕЖОМ!!!
Белокуриха – от 18000, Карловы Вары – 45000

Ул. Орджоникидзе, 46/2, оф. центр "Утум", 5 этаж, оф. 513, тел.: 32-56-56, 34-25-25, 703-910, 8-914-277-27-07, 8-964-42-00-235. sakhamedtour@inbox.ru

Скидки для пенсионеров и молодежи

Ты хаһаайыстыбатын кредитнэй потребительскай кооператива
“Ссудо-Сберегательнай Союз”

Саҕа Дьылга – Саҕа сонун!

50000 солкуобайга диэри мэктиэһитэ суох иэс

Кэлэн иһэр Саҕа дьылынан!

Паай усунуоһа иэстэн 35%, иэскин толору төлөөтөххүнэ паай суумата төннөр. Ыйдаагы бырыһана 4%. Иэс болдьоро 12 ый.

Анна сэл. Тел.: 8924-760-14-39	Бүлүү к.. Тел.: 8924-760-14-57	Сунтаар сэл. Тел.: 8924-590-22-90
Бэрдигэстээх сэл. Тел.: 8924-760-14-41	Майа сэл. Тел.: 8924-760-14-43	Чурапчы сэл. Тел.: 8924-760-14-50
Бороҕон сэл. Тел.: 8924-590-96-56	Нам сэл. Тел.: 8924-760-14-45	Ытык Күөл сэл. Тел.: 8924-760-14-47

Нам сэл., Ст.Платонов ул., 5/1. "Туйаара" маһаһыан 2 этээһэ Тел.: 8-41162-43-0-89

ЖИТЕЛИ И ГОСТИ НАМСКОГО УЛУСА!

Близится Новый год! Сделайте себе и родным подарки! Принимаем заказы на изготовление индивидуальных, семейных календарей и открыток! Также предлагаем иные полиграфические услуги: изготовление пригласительных, грамот, песенников, буклетов и др. Нашу продукцию вы увидите в книжных и канцелярских магазинах села.

Тел. 89841026409

ВНИМАНИЮ ПЛАТЕЛЬЩИКОВ КВАРТИРНОЙ ПЛАТЫ!
ОАО «Намкоммунтеплэнерго» поздравляет с наступающим Новым годом! И объявляет «Беспроигрышную лотерею и «прощенные дни» с 17 по 30 декабря 2012 г.

Тел. для справок 42-1-95, 42-1-72

СКПК Свид. 14 №000935804, ОГРН 1061435054032

АЛСАКРЕДИТ
С Нами надежно и удобно!

с. Намцы ул. И.Винокурова, 3 Тел.: 29-9-09

СКПК «АЛСАКРЕДИТ» поздравляет всех с наступающим Новым годом!

Предлагаем принять участие в следующих сберегательных программах:

Наименование с программ	% ставка годовых	Минимальный срок	50000 (руб)	100000 (руб)	200000 (руб)	300000 (руб)	400000 (руб)	500000 (руб)
Срочный	12	1	493	986	1973	2959	3945	4932
Серебряный	24	3	2495	4990	9980	14970	19960	24950
Пенсионный	26	3	2655	5311	10621	15932	21242	26554
Алмазный	28	6	5694	11388	22775	34163	45550	56937
Золотой	30	12	12069	24137	48275	72412	96550	120688
Ежемесячный процент	22	12	778	1556	3113	4670	6226	7782

По просьбам пайщиков СКПК «АЛСАКРЕДИТ» акция по личным сбережениям «Новогодняя акция» по ставке 40% годовых на 24 месяца продлевается до 31.01.2013г.

По итогу Акции проводится розыгрыш трактора «Синтай»

КЭРИЭСТЭБИЛЛЭР

Хомуस्ताах 1 нэһилиэтин сайдыытыгар улахан өгөлөөх, нэһилиэк биир баар-суох түс-бас кинитэ, улаханньык убаастанар аха табаарыстыт Тимофеев Семен Никитич ыарахан ырытыттан соһучу олоһун, олохтон туораабыта ахсынны 22 күнүгэр 40 хонугун туолла.

Семен Никитич Горнай улуунуттан төрүттээх, ол эрэри олоһун саамай үтүө кэмин оҕолоро төрөөбүт, таһаарылаах, айымнылаах үлэтэ ааспыт Намын улуунун иккис төрөөбүт дойдутунан аҕара.

Кырдыга да онук этэ. 1964 с. университеттэ бүтэрээбиттэн Нам сиригэр үлэлээн ааста. Семен Никитич нурут үөрээриитин эйгэтигэр 16 сыл үлэлээбитэ. Ити сылларга учуутал, завуч, директор (Бөгүн, 1 Хомуस्ताах орто оскуолатыгар) дуоһунастарыгар олус таһаарылаахтык, ситиһилээхтик үлэлээбитэ. Ол туһунан биригэ үлэлээбит коллегалара, үөрэпит оҕолоро улахан махталынан ахталлар.

1980 с. принципиальной, ирдэбиллээх, ылыннарылаах тыллаах коммуниһы «Нам» совхоз коммунистара, партийнай тэрилтэтэ секретарынан талаллар. Онтон салгыы партия Намнаагы райкомун партийнай комиссиатын председателинэн, совхоз профкомун председателигэр тийэ араас салайар дуоһунастарга үлэлээн кэлбитэ. Семен Никитич «Нам» совхозка үлэлиир кэмигэр ураты болдомтону үлэ коллективтарыгар, үлэ дыссипилинэтэ тутулуулугутгар уураа. Ол туһунан үлэ былааннаахтык ытыгыллара. Биригээдэлэргэ, фермаларга, оттуур звеноларга бэйэтинэн тийиэн, үлэ тэрээһинэ, режимэ тутулуулугун, хаачыстылаахтык туһоруларын билсирээр, субэ-ама биэрээр, ардыгар кытаанахтык ирдири туһура. Бастыг производствениктер үлэлэрэ сөптөөхтүк сыаналанарын туруорсара. Ол түмүгэр «Нам» совхоз үгүс производство бастыгынара уордьяннынан, мэтээллэринэн наараадаламмытара.

Семен Никитич омос көрүүгэ кытаанах курдук буолара, онтон чугастык билсэн бардахха чараас, аһынгаас сүрөхтээх кини. Кини биир уратытынан кыаммат, туох эрэ олоһор ыарахаттары көрбүт дьонго күүс-өйбүл буола сатыыра. Көмөлөспүт, өйөөбүт дьонно элбэх буолуохтаах уонна кинилэр махталынан ону өйдүүр буолуохтаахтар. Семен Никитич ити үтүө киһилии хаачыстыбатын, сөптөөх ирдэбиллэни, кизгэ биллэрин иһин бар дьону убаастабылын ылытта. Кини бастыг пропагандист, кизгэ биллээх, дьон болдомтотун тардар лектор этэ.

Кини улахан дьиз көргөн аҕа баһылыга, таптааллаах кэргэн, эйэрэс эһээ этэ. Кини курдук кэргэнигэр, оҕолоругар кыһаллар, кинилэр тустара дьон олоһун аһаан кэлбит дьоннордон биридэстэрэ этэ. Таптааллаах кэргэнэ, үтүөкэннээх учуутал Анна Николаевна олоһун тиһэх күннэригэр диэри улахан ырыыны кытта туруулаһарыгар аттыгар наар Сэмээн баара.

Семен Никитич бу орто дойдуга киһиэхэ бэриллиэр туох баар кэрэни, үлэ дьолун билэн, бар дьону ытыктабылын ылан, таптааллаах кэргэн, ытыктабыллаах аҕа, элбэҕэй эһээ дэттэрэн, ытык иһин төлөөн, чаҕылхайдык олоһон ааста. Биниги Семен Никитичтэ туһунан үтүө эрэ өйдөбүлү илдэ сыйдыахпыт, кини олоһун салгыыр үтүө үлэһит оҕолордоох, элбэх сиэннэрдээх — олох салварна.

«Хомуस्ताах 1 нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, нэһилиэк депутаттара, ветераннарын сөбүтэ

Күндүтүк саныыр, убаастыыр убайыт, таайыт, РФ уонна СР доруубуйатын харыстабылын туйгуна, СР үтүөлээх бырааһа, үлэ ветерана, СР Президиент Бочуотунай грамотатынан 1996 с. наараадаламмыт Ким Васильевич Петров ыараханньык ыалдыан орто дойдуга олоһуттан барбыта ахсынны 23 күнүгэр биер сылын туолар.

Ким Васильевич 1937 с. ахсынны 19 күнүгэр Нам оройуонугар Нам с. Бурашьева Варвара Матвеевна, Василий Константинович Петров дьиз көргэнигэр бастакы оҕонор төрөөбүтэ. Оҕо сааһа Намга ааспыт, оскуоланы Уус-Алданга Мүрү орто оскуолатыгар уон кылааһы бүтэрбитэ. Оскуола кэнниттэн Советскай Армияга Сахалинга ус сый сулуусулаабыта. Саха госуларственай университеттэгар 1959 с. медицина-лечебнай факультетка үөрэнэ киэрэр. 1965 с. үөрэтин бүтэрэн травматолог быраас идэтин ылан Дьокуускайдаагы городской балыһага үлэлиир. 1968 с. Москва к. ординатурага эбии үөрэххэ ыыталлар. 1970 с. үрдүк квалификацияланан специализат буолан бырааһынан Дьокуускайдаагы городской балыһага үлэтин сагалыыр. Ким Васильевич учуутала Яков Петрович Бачыковоры, биригэ үлэлиир коллегаларын Тит Васильевич Романовы, Рево Захарович Алексеевы, Василий Васильевич Божедоновы, Олег Георгиевич Иноземцевы истинник саныыра.

1980-1990 сс. Ким Васильевич санитарнай авиацияга травматолог-ортопед бырааһынан Саха сирин улуустарын барытын хабаан экстренэй көмө оҕонор, дьон махталын ылар. Наставник быһытынан эдэр быраастарга элбэх субэниаманы биэрээр. Ким кэргэнинэн, ХИФУ медицинскэй институтун директора, убаастыыр, таптыыр санаспыттынан Пальмира Георгиевныын ыал буолан 46 сыл олоһон, икки оҕону төрөтөн, үөрэхтээх дьон оҕордулар. Икки сиэн таптааллаах эһээтэ. Сиэннэрин Тимуру, Пальмираны наһаа таптыыра, Тимур үрдүк үөрэҕи бүтэрэн үлэһит буолан эһэтин наһаа үөрдүбүтэ. Убайыт, таайыт биһиэхэ куруук күүс-көмө, тирэх, ыарыйдахпыттына тутта субэ-ама биэрэр этэ. Намын наһаа таптыыра, иллэг буола да тахсан күүлэйдээн, сир астаан, сыһынанан, үөрэн-көтөн дьизитигэр бараара.

Таптааллаах убайытын, таайытын сүтэрбит ыарахан кэммитигэр күүс-көмө, өйбүл буолбут аймактарбытыгар, республиканскай балыһа коллективтыгар, травматологическай сулууспа коллективтыгар, ХИФУ администрациятыгар махталбытын тирдэбит.

Балта, үлэ ветерана Римма Васильевна, күтүөтэ, үлэ ветерана Иннокентий Петрович, быраата Анатолий Васильевич, сиэн бырааттара Валерий, Иннокентий, Туйаара Федоровтар уонна кинилэр оҕолоро, санаспыт Пальмира Георгиевна Петрова уонна кини оҕолоро Лена, Алексей Петровтар

Кини орто дойдуга олох олоһоруу, үтүөнү үксэтээри, дьону дьоллоору, утумун салвары олоһору. Олох-айыһа киһиэхэ бэлэхтээбит, сыһанта билибит күндү бэлэҕэ. Өбүгэ сагаттан «өлөртөн ханна да куопаккын» дьон кэспиллэр. Ол эрэн, Дьылга Хаан обургу ыһаага кытаанах да буолар, Одун Хаан оҕоһуута мулчуруйбат да буолар эбит, оҕобуттар олус кылгас олоһу анаабыта, биһигини олус хомотор. Үлэли-хамсыы сылдыан соһучу түгөнүгэ суох буолбут ахсынны 22 күнүгэр 40 хонуга туолла. Эмискэтэ бэрт буолан өйдөөбөккө да хааллыбыт, суох буолбутун олох итэҕэйбэт курдуктук, олоһо итинник быһыа дьон санаан да көрбөтөхпүт.

Таптааллаах оҕобут, сизммит, бырааппыт, убайыт, аймакпыт, ахтар-саныыр, таптыыр, суохтуур уолбут Дьяконов Андрей Николаевич биниги дьиз көргөнүгэ балаан иһин 9 күнүгэр 1978 сыллаахха Нам улуунун Түбэ нэһилиэгэр иккис оҕонор, уол олоһунан бу сиргэ кэлбитэ, түөрт кыһы оҕону кытта совхозто уол оҕобут этэ. Андрей дедсадтан сағалаан элбэх доботтордоо, олбуор иһэ толору оҕонор туолара, ооньбуу, көр-нар бөҕө буолара. Андрей аҕатын батын, техникаҕа олус сьастаас этэ. Сондук, оскуола кэнниттэн суоппар идэтин ылан, хотунан-созуруунан араас массьыналарынан айаннаата аҕай.

Дьон-сэргэ ортоутугар сьылдыан, түргэнник уопсай тылы булан добордоһо охсоро, көнө, сьымнаас майгытынан, дьэзэбэ-хообо тылынан сөбүлэтэрэ. Дьэлэ доботторо «кини баар буолларгына, көмүскэллээх, хаххалаах курдук сананан холкутук сьылдыабыт» дьон ахтыахтара дуо?! Ордук кэрэ аҕардарга болвомтолоохтук сьыһаннаһан сөбүлэтэрэ, оҕо аймаҕа да матарбакка күндүлүүрэ, кэллэвинэ аттыттан араахпаттар этэ. Биригэ улааппыт, үөрэммит, үлэлээбит доботторун кытта саас-күһүн таптыыр-ахтар Түбэтигэр бултуу-балыктык тахса тураара. Оттук харалаах кэһилинэн кэлэн Байанаһыттан барыбытыгар бэрсэн күндүлүүрэ. Кыра сааһыттан спорду сөбүлүүрө, ордук илии-атах ооньбууларын, тустугуну, хапсаҕайы, мас тардыһытын, тенниһи, волейболу ордоро, элбэх күрэхтэһиһигэ кыттан нэһилиэк, улуус, тэрилтэ чьизин көмүскээбитин элбэх мэтээллэрэ, бири-истэрэ, грамоталара биҕэргэтэллэр.

Улахан оҕолоро оскуоланы бүтэрэллэрэ чугаһаан, салгыы кьоракка үөрэнэллэригэр усуллубуйа оҕороруу, кьоракка баар уһаайбагытар дьиз туттар былааннаһан мас бэлэмнэпиттэ уонна саас тьизээри сьылдыабыта. Оҕолор сайын айы кэлэн сьынньанан бараллар. Хаалбыт оҕолоро ағалара ситэ олоботоох олоһун салгыахтара, ағаларын умнуохтара суоҕа дьон эрэнэбит.

Уолбут, эн, Эр Хонуун Уолан буолан сааһырыт ийэрин, аҕаҕын, эбээҕин «сылаастык сьылаанньыгынан, харьыстынан, абырынан» дьиз эрэммиттэ баара, Дьылга Хаан ыһаагар хотторон, биһигиттэн күрэнниг, бу бэйэлээх хаарьынаах сиргиттэн бардын, олоһун түмүгүн көтөн, буор түгэвэр букатыннаахтык кистэһэн сьытан хаалдын. Эн эдэр мөссүүнү тыһынаахпыт тухары өйбүтүгэр-санаабытыгар, сүрэхпитигэр өрүү баар буолуо! Быдан дьылларга быраһаай!

Ийэн, аҕан, эбээн, эдьийин, балтыларын, күтүөттэрин, племяниктарын

БИЛЛЭРИИЛЭР

РЕШЕНИЕ №1-6 от 24.10.2012 г. Об итогах исполнения бюджета муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» за 1, 2 квартал 2012 года

Руководствуясь Бюджетным Кодексом Российской Федерации, Законом Республики Саха (Якутия) «О бюджетном устройстве и бюджетном процессе в Республике Саха (Якутия)», Уставом муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия), положением «О бюджетном процессе в муниципальном образовании «Хатын-Арынский наслег», прогнозом социально-экономического развития муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» Намского улуса Республики Саха (Якутия), основными направлениями налоговой и бюджетной политики муниципального образования «Хатын-Арынский наслег», проектом Закона Республики Саха (Якутия) «О государственном бюджете Республики Саха (Якутия) на 2012 год», представительный орган наслезный Совет муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» решил:

1. Принять к сведению отчет об исполнении бюджета МО «Хатын-Арынский наслег» за 1, 2, 3 квартал 2012 года по доходам в сумме 31 132 636,32 руб. и по расходам в сумме 28 254 617,16 руб.

2. в том числе:

2.1. доходной части по кодам бюджетной классификации доходов бюджета муниципального образования «Хатын-Арынский наслег» согласно приложению № 1 к настоящему решению;

2.2. расходов по разделам и подразделам функциональной классификации расходов согласно приложению № 2 к настоящему решению;

2.3. расходы по ведомственной классификации расходов согласно приложению № 3 к настоящему решению;

2.4. расходов в 2012 году, выделяемые из бюджета муниципального образования на финансирование расходов, связанных с передачей осуществления части полномочий органу управления муниципальным образованием «Намский улус», в размерах согласно приложению № 4 к настоящему решению;

3. Обнародовать настоящее решение в местах «Официальной информации»: МУ ЦД «Чороон» с. Аппаны, МУ ЦД «Сайдыы» с. Кысыл Деревня, МУ ЦД «Самородок» с. Графский Берег.

4. Контроль исполнения настоящего решения возложить на постоянную комиссию по бюджетной, налоговой и экономической политике (предс. Маркова Е.В.).

Председатель наслезного Совета Е.Г. ЖИРКОВ Глава МО «Хатын-Арынский наслег» Ю.И. СЛЕПЦОВ

РЕШЕНИЕ №11 от 12.12.2012 г. Об утверждении схем округов по выборам депутатов представительного органа МО «Никольский наслег»

В соответствии с ч. 4 ст. 11 Закона РС(Я) «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» и рассмотрев представленную окружной избирательной комиссией Никольского наслега схему округов по выборам депутатов представительного органа МО «Никольский наслег», наслезный Совет депутатов РЕШИЛ:

1. Утвердить схему многомандатного избирательного округа по проведению муниципальных выборов депутатов представительного органа МО «Никольский наслег» согласно приложению № 1.

2. Контроль за исполнением настоящего решения возложить на председателя наслезного Совета депутатов Р.Е. Ипполитова.

3. Опубликовать решение в улусной газете «Энсиэли».

Председатель наслезного Совета МО «Никольский наслег» Р.Е. ИППОЛИТОВ

Приложение № 1 К решению наслезного Совета МО «Никольский наслег» № 11 от 12.12.2012 г.

Схема избирательного округа по выборам депутатов представительного органа МО «Никольский наслег» Намского улуса на 10 марта 2013 г.

Table with 4 columns: Муниципальное образование, Численность населения, Количество избирателей, Количество избирательных участков. Row 1: МО «Никольский наслег», 431, 273, 1. Right side: Границы избирательного округа, В пределах административной территории границы Никольского наслега ул. Е. Протопопова № 1 по 65 ул. М. Шапаровой № 1 по 27 ул. Петроградская № 1 — 46

Председатель наслезного Совета МО «Никольский наслег» Р.Е. ИППОЛИТОВ

РЕШЕНИЕ № 111 от 07.12.2012 г. «Об образовании избирательного участка МО «Фрунзенский наслег» В соответствии с пп. 2, 3 ст. 19 ФЗ «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации», ч. 7 ст. 4 ФЗ № 157 «О внесении изменений в Федеральный закон «О политических партиях» образовывать избирательный участок сроком на 5 (пять) лет.

Table with 2 columns: №, Наименование округа, Фрунзенский. Rows: 1. Количество избирателей: 87. 2. Граница округа: Административно-территориальная граница Фрунзенского наслега. 3. Местонахождение УИК: с. Фрунзе, ул. Д. Потапова, д. 25, здание администрации МО «Фрунзенский наслег». 4. Местонахождение помещения для голосования: с. Фрунзе, ул. Д. Потапова, 11/1, здание школы-сада с. Фрунзе. 5. Телефон УИК: 29-5-25.

2. Опубликовать данное решение в газете «Энсиэли».

3. Контроль за исполнением решения оставляю за собой.

Глава МО «Фрунзенский наслег» В.Н. ПЕТРОВ

УВАЖАЕМЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ! Встретим Новый год — без долгов!

УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз» по-прежнему всех жителей республики с наступающим Новым 2013 годом!

Желаем, чтобы наступающий год был счастливым, плодотворным, принес осуществление намеченных планов. Крепкого здоровья, счастья и благополучия вам и вашим близким!

Напоминаем, что платежи можно произвести по следующим адресам:

— касса УГРС ОАО «Сахатранснефтегаз», с. Намцы, ул. Ц.-Амосовой, 7, часы работы с 08.00-17.00, обед с 12.00-13.00. Контакт. тел. 41-4-93;

— отделение почтовой связи по адресу: с. Намцы, ул. Ленина, 4, а также во всех почтовых отделениях населенных пунктов Намского улуса;

— касса ОАО «Россельхозбанк» по адресу: с. Намцы, ул. Ленина, 6;

— кассы и терминалы ОАО «Сбербанк России», с. Намцы, ул. И. Винокурова, 1.

ИЗВЕЩЕНИЕ от 18.12.2012 года

27 декабря 2012 г. объявляется публичное слушание по разработке генерального плана и правила землепользования и застройки с. Тумул муниципального образования «Модутский наслег» Намского улуса РС(Я).

Глава МО «Модутский наслег» Г.Н. ШАМАЕВ

Продаю в с. Намцы (АБЗ, спальный, перспективный р-н) новый 2-уров. жилой дом с пристрой (2011 г/п), пл. 96 кв.м, отличный участок, ровный, пл. 1200 кв.м, газ, свет, гараж на 2 а/м, подъезд трасса, забор, собственность. Тел. 89247639404

Продаю Т-Ипсум, 96 г.в., цвет серебристый, пер. привод. Газ + бензин — 230 т.р. Хороший торг. Тел. 89141038959

Продаем газовый котел КСТГ-31,5, новый, в упаковке. Цена ниже рыночной. Тел. 89142258788

Утерян гос. номер Н 109 КЕ 14. Нашедших обр. по тел. 89142998855

Грузовые перевозки до 2-х тонн по се-лу, по городу. Тел. 89841160270, 89243661967

Advertisement for Makarova Tatiana Mikhailovna, including contact info and services like real estate and legal assistance.

Считать действительным утерянное водительское удостоверение серии 1406 № 132161 от 19.01.12 г. на имя Федотова Романа Николаевича.

Считать недействительным утерянный паспорт 9807 № 055836 от 05.06.2007 г., выданный ТП УФМС России в Намском р-не на имя Винокурова Георгия Васильевича.

ОЛ ЭРЭН...

Ахсынны 6 күнүнэн эвэрдэлбин. (ый дьингээх хаамыттан бүгүн ахсынны 6 күнэ, ый кими да туора хаамтарбат, хаамыттар бэйэлэрэ туоруулар.)

Саха сиригэр баһымах элбэх халын итэҕэллээх, хара омуктар, хара баһаам халыһа буолан иһэллэр. 2012 сыллаахха „Омуктары кытары Довордоһуу сыла“ биллэриллибитин туһунаннар, дойдуларга баһыттар, үүрүлүбүт, куһаҕаннык ыалдыбыт, үлэтэ суох буолбут, хаайыттан тахсыбыт (наркоманы-, көвөрбүтү? ааһыма даһаны...) хара омуктар „куотар-хорвойор“ сирдэригэр кубулуйан эрэлбит. Аны, 3 сылынан 3 мөлүйүүн, 5 сылынан 5 мөлүйүүн буолаары олоһорбут. Омук омугу кытары харсыһыыта, тэпсиитэ, үтүрүйсүүтэ тахсын сөп. Атын дойдуларга таһыста даһаны. Биниги, сахалар бэлэм суох олоһон биэрэн, САХА БУОЛАР ИТЭҔЭЛЛИКТИН ситэри билбэккэ, көмүскээбэккэ, быһаарбакка хаалыахпыт (христиан буолан бүһүттэр, ол түмүгэр - Саха Сирэ, Саха Сирин саҕата сатарыйан, сиһэ сингэн, ырата ыһыллан, тыһынаах эрдэһитин САХАЛАР, САХА БУОЛАРЫТЫН КӨМҮСКЭЭБЭККЭ, САХА БИТ СИРИН ИТЭҔЭЛИГЭР КӨМӨЛӨСӨПӨККӨ, САХАЛЫ ААККА-СУОЛГА КӨСПӨККӨ, САХАЛЫ САН АҔА КИИРБЭККЭ ХААЛАН ЭРЭБИТ дьин айманбын-хараастабын. Итэҕэл итэҕэли, баайы-дуолу кытары иирсээрэ, чеченнээрэ, аҕаннаары, ирактары-иранецтары... кытары сэрэи туоруулар. Итэҕэллээх омуктар сии биер кыайтары-ахтара, эстигэртэр суоҕа... Хата, кыгыһа олоһон, сэринтэ да суох биниги этээри, көрөн олоһон матаары гынныбыт (анардас водка да сөп оҕордо). Православие хантан быһыһай саханы, ханан быһыһабыт? Саханы да буолбатах, якуту хамначыгт оҕостоору хайыр, якутканы туһанаары (саха кыһыһыгар ымсырһан аһай эрэллэр) көмүскүүрүр дьонно суохтар дьин... Саханы - Саха быһыһааһаах! Хара омуктар Аарыма Аһыһыны оҕонотон, олох төлүрүйбэт суола кэлүүнэлэрин сирдээн кыллараннар, онтон Винокур, биригэ олоһор ыаллыгы омуктарын таарыйан ыарыһаахтык ытырсыһылаа кэргэн эрэр. Оччотугар, аны ААР ТӨЙӨН ТАҢАРА кыһыһыран-урдайан уолаттарын Муллаһы, Будданы, сиһээн, үөр буолбут Христуһу... оройго биэртэлээн, оно олоһор омуктарын отойун оҕолулар турукка кылларын сөп, буруйдаах буолуун, буруйа суох буолуун. Онтон күрэнэн, сүрдээх элбэх омук дьонно биниги дьики сыйыһыллан кэллээбэ... Дьэ, ол буолуон сөп, биһиэхэ сахалара „бэстилинэһэй“ тыһыһычта туолуута!

Быһыһан суол биир эрэ - ол суһалык САХА БУОЛА ОХСҮН! Хаангытыгар саха баар ээ!..

Саханы - Саха буолбут саха Эр Дьонно эрэ быһыһаа!

ХАРАТАЛАА

СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаем запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи? Нет ничего проще — позвоните по телефону 42-9-48, 89243660623, 89141077316.

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

ИП «Замятин А.Т.

Намнаабы Н.С. Охлопков аатынан улустаары гимназия администрацията, коллектива өр сылларга гимназияҕа тыраарыһыһанан үлэлээбит

ПАВЛОВ Николай Прокопьевич

уһун, ыарахан ырыһыттан олохтон туораабытын кэргэнигэр, оҕолоругар, бары аймахтарыгар дьирин кутурбаммытын тирдэбит.

Улэ ветерана, коммунистическай улэ кыаһылааҕа

ПАВЛОВ Николай Прокопьевич

уһун, ыарахан ырыһыттан күн сириттэн барытын кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймах-билэ дьонноругар дьирин кутурбаммытын тирдэбит.

«Ленскэй нэһилиэк» МТ дьаһалтата, нэһилиэк депутаттарын сөбүтэ

1 Хомуस्ताах орто оскуолатын коллектива убаастыыр биригэ үлэлиир коллегабытыгар Яковлева Валентина Павловна, кийинтигэр Октябрина, оҕолоругар, сиэннэригэр таптааллаах уола, кэргэнэ, ағалара, убайдары

ЯКОВЛЕВ Григорий Гаврильевич

эдэр сааһыгар соһумардык өлбүтүнэн дьирин кутурбанын тирдэр.

Убаастыыр, ытыктыыр, убайыт кэриэтэ саныыр киһиби, улахан дьиз көргөн ағата, доборбут

МАТВЕЕВ Николай Николаевич

бу күн сириттэн соһучу ыалдыан барытынан кэргэнигэр Клара Иннокентьевна, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар дьирин кутурбаммытын тирдэбит. Николай Николаевич тыла-өһө, субэтэ-амата, кини сьырдик мөссүүнэ биниги өйбүтүгэр-санаабытыгар куруук баар буолуо.

Юлия Захарова, Шыра, Курбан Васильевич

«Энсиэли» хаһыат

РИС талыһыһна, таһыһыһна уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэнэ.

Аадырһа: Нам сэл. Заложная уул. N4

Формата А3. Кээмэй 1,5 бэчээт. лис

Көһүл сыһанан аһыһылар

Индексы — 54889. Тираһа — 1890

Бэчээкэ илии баттаньытын графига — 12:00 ч. 21.12.2012 с.

Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 21.12.2012 с.

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт култура — 41496; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционной- издательской ситим — 41332

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгалэригэр кэтиэн көрүүгэ Федеральнай сулууспа СР управлениеты